

Izstrādāta Baltijas jūras reģiona transnacionālās sadarbības projekta „Energoefektīva un saskaņota darbība pilsētas attīstībā (Urb_Energy)” ietvaros

Daudzstāvu dzīvojamo teritoriju Jelgavas centra zonā Integrētas attīstības koncepcijas

SVID analīze

Izstrādātājs: Jelgavas pilsētas dome

SATURA RĀDĪTĀJS:

SUMMARY (Kopsavilkums angļu valodā).....	3.
Esošās situācijas raksturojums Jelgavas pilsētā un TA	12
Ģeogrāfiskais izvietojums un klimatiskie apstākļi.....	12
Iedzīvotāji.....	15
Infrastruktūra.....	16
Vides kvalitāte.....	24
Pilsēt būvnieciskā struktūra.....	27
Ekonomiskā situācija.....	30
Sociālā struktūra.....	31
SWOT analysis	33
SVID analīze.....	41

SUMMARY OF SWOT ANALYSIS

Location and function

Jelgava is located in the central part of Latvia – in the northern part of Zemgale plain, on the banks of the second largest river in Latvia – Lielupe. Jelgava is the largest city of Zemgale planning region and, according to territory and population, ranks fourth among the cities in Latvia.

Terrain is plain, absolute land mark values differ from 2,5 to 4,5 meters above the sea level; therefore, the level of ground-water is high. Territory of the city is 60,3 km², of which 272 ha are open waters, 1264 ha - forests, 162 ha – parks and squares.

Figure 1 – Geographical location of Jelgava

Geographical location of the city and the fact that city is situated on the junction of main transport routes, has promoted the development of Jelgava as one of the state-importance transit centres. Climate is moderately continental and it is influenced by Lielupe basin and proximity to Riga gulf. Jelgava is a state-importance regional centre of Zemgale planning region.

Leading industries in Jelgava are food processing, textiles production, metal-working, machinery building and wood-working industries. Most of the active businesses in Jelgava are engaged with trade.

Target area (TA) – centre of the city, marked off by the following streets: Rūpniecības iela, Pulkv.O.Kalpaka iela, Lielā iela, Kr.Barona iela, Pulkv.Brieža iela, Ausekļa iela, J.Čakstes bulvāris, Elektrības iela, Palīdzības iela, Zemgales prospekts and Stacijas iela. Total area of the TA is approx. 170 ha. Under provisions of territorial plan this territory is - mixed type residential and business buildings area, and multi-storey residential buildings areas.

Figure 2 – Target area location in Jelgava

Demography

Population is decreasing in the last years. As of September 30, 2009, 64868 inhabitants had declared their place of residence in Jelgava (in 2008 – 65510, in 2007 - 65644). The proportion of people at working age (from age of 15) - 66,9%, under working age - 14,7% and past working age - 18,4%.

Population density in the city - 1 076 citizens per km².

Unemployment rate in Jelgava, similarly to the average trends in the country, in 2009 increased substantially; in December the rate was at 13,5% (in the country – 16,0 %). Along with the increasing unemployment rate, the emigration rate is increasing as well. As of September 30, 2009, migration balance in Jelgava was - 417 inhabitants.

Population in TA is around 20 630 citizens – approx. one third of inhabitants of Jelgava.

Infrastructure

Mobility/ Traffic and noise protection

City buildings structure is developed with radical road network. The main means of transport - road vehicles

The city accounts for 368 streets with total length of 263,63 km, including 113,05 km of streets with asphalt covering. In many places the technical condition of roads is poor due to depreciation.

Network of public transport – buses – is developed in the city. In future it is planned to build a traffic terminal by joining railway station and bus station and destination of public transport.

At present destination of all public transport lines is situated in the city centre. Maxi-taxi traffic with Riga is developed.

Renovated streets have cycling routes that are separated from pedestrian paths. Cycling routes development plan is elaborated; it determines the arrangements for cycling routes – to join educational, residential and recreation areas. In future it is planned to extend the pedestrian street (Driksas iela) up to the river Driksa. It is planned to develop Pasta street and Zemgale prospect as main pedestrian axes in the central territory by creating an attractive territory near streets.

Situation with the parking facilities is problematic – there is lack of parking lots in the yards of residential buildings as well as at the public objects.

In 2007 research "Assessment and modeling of environmental noises in Jelgava city territory" was elaborated. In some of main streets the standards (till 10 db and over 10 db) are surpassed. In general the acoustics situation of residential quarters is satisfactory. 2000 inhabitants live in the territory that is exposed to noise.

Important hubs - bus terminal, railway station – are situated in the TA. Hubs are connected with main streets of the city (Pasta iela, Zemgales prospekts, Lielā iela). In the centre regulated pedestrian crossings have been set up. In the future it is planned to develop pedestrians' subway at the public hub. Speed limitation near educational establishments is set to 30 km/h. It is planned to develop a crisis management centre.

A general problem, as indicated above, is parking for cars. It is particularly true about public buildings and multi-storey dwelling blocks – access roads are narrow and parking lots, as planned in Soviet times, were not anticipated for the current amount of cars. To provide place for parking lots, it is planned to build a multi-storey parking lots in the centre.

Retail, public services, local supply

The network of public services companies, affiliates of banks and insurance companies is well developed in Jelgava.

Spatial plan 2009 - 2021 foresees strengthening spatial structure of the city by developing local centres in residential quarters that would provide inhabitants with periodic and episodic services

Largest manufactured goods shops, groceries, banks and service objects are located in the TA.

Social infrastructure, culture, leisure

There are many public spaces and green spaces that can be used for different purposes (sports, leisure, etc.). Also networks of schools, kindergartens and health care institutions are well developed.

Municipal agency "Kultūra" manages culture events in Jelgava. Every year many events are organised in the city; the most important are the International Ice Sculptures festival (attendance in 2008 – 42 thousand), Jelgava City festival (attendance in 2008 – 31 thousand). 3 kindergartens are located in the TA and in 2010 it is planned to renovate another one. Also 3 municipal secondary schools, 1 night-shift secondary school, 1 private school and 3 primary schools, 2 crafts schools and 1 school of music and Arts school is located in the target area.

Education and Research

Latvia University of Agriculture is situated in Jelgava. This university has 9 faculties and about 10 000 students. Zemgale Technological Park has also been established, it is located on

the right bank of Lielupe, covering territory of 11 ha. The park also hosts a business incubator.

Tourism/ local recreation

4 places for accommodation are located in the city (2 hotels, 1 motel, 1 youth hostel). As of 2007, number of beds was 190, number of visitors- 17582. Jelgava History and Arts Museum named after Gederts Eliass, memorial museum of Adolfs Alunans, Jelgava Palace (designed by the Russian court architect Rastrelli) are popular sites for visitors. In palace it is also possible to see the exhibition of the family vault of Dukes of Courland and museum of the Latvia University of Agriculture. St. Trinity Church tower is under reconstruction (until the middle of 2010) and it will host a Tourism information centre.

Hotel "Jelgava" and main tourism objects are located in the TA.

Supply and waste disposal / state of the art

Telecommunications

Comprehensive and technically modern networks are available.

Water supply

Only underground water sources are used to supply the city with drinking water and ensure district water-supply. Water quality is inconsistent and depends from water parameters in drill holes. Within the second phase of project "Development of water supply and sewage services in Jelgava", which is funded by Cohesion fund, it is planned to install water iron removal equipment.

Centralised water supply system provides drinking water to 84,6% of citizens, enterprises and organisations.

Sewage and wastewater

Capacity of new water purification plant is 24000m³ per day, thus there is reserve to ensure further development of sewerage network.

Waste

District waste management system is maintained to ensure collection and processing of waste. Particular attention is fixed to development of waste separation infrastructure. Currently 110 separated waste collection points have been organised.

Gas supply

Gas supply in the city is ensured from gas control stations. The following dwelling districts are provided with natural gas: Viskāļi, Avenū ciems, centre, Ģintermuiža, district of Satiksmes street, district of Meiju road, district of 4. līnija, district of 5. līnija, Bemberi, Depo district, RAF district, Valdeka, Pārlielupe.

Electricity supply

Electricity supply in the city is ensured by three substations – 330/110/20/10kV substation “Viskaļi” is located in the southern part of the city, 110/20/10kV substation “Miezīte” is located in the northern-western part, whereas 110/20/10 kV substation “RAF” is located in the northern-eastern part of the city. Substation “Viskaļi” is connected to energy supply system by four 330 kV and seven 110 kV electricity supply lines.

Heat supply

Heat supply in the city is ensured via Jelgava district heating system (JDHS) or autonomous (local) heating systems. Approximately 65% of citizens live in houses that are connected to JDHS. Type of fuel used for production of heat – natural gas.

Total length of JDHS network - 70,0 km, of which 45,7 km of pipelines are under the ground (in reinforced concrete passages or without particular passages), 6,3 km of pipelines are located on supports above the ground, and 18,0 km are located in technical corridors of buildings.

In October, 2008 new district heating plant was launched into operation (located in 47 Avicārijas iela) – it is 28 MW gas-fired boiler house. By 2012 it is planned to build one more cogeneration boiler house, where biomass will be used.

Environment

Water quality

Potential agents of pollution are abandoned, unused drill holes which need to be eliminated. For all former drill holes strict rules regarding e.g. protective zone and sealing should be set.

Air quality

68% of the territory is of low pollution, 29 % - medium, 3% - high (according to research done in 2007, after the method of bio-indication).

In the direction from city centre to periphery pollution areas decrease from more polluted to less contaminated. Major pollution areas are near main transport routes (both railway and roads), as well as near the industrial territories.

TA territory is located in medium pollution area (according to the research of 2007, following bio-indication method)

Vegetation

Woods cover 1264 ha (21%) of the city territory, parks and squares -35 ha (0.6%).

Green areas are located in the city – Raiņa park (3.2 ha), Stacijas park (4.8 ha), Ā. Alunāns park (2.2 ha), Square behind the Culture house, Duke Jacob's square, bank of the river Driksa, Grēbners park (12.3 ha), Pils park, Ozolpils park (7.9 ha), Valdeka park (3 ha), Gintermuiža park. Place for active recreation - Pasta island.

TA territory encompasses green areas, but in many places such need renovation. Raiņa park (3.2 ha), Stacijas park (4.8 ha), Ā.Alunāns park (2.2 ha), Square behind the Culture house, Duke Jacob's square, bank of the river Driksa are located in the TA.

Natural habitats/ natural heritage areas

Near the TA Natura 2000 territory is located - Lielupe flood-lands meadow - 211 ha. There are also public green areas - Raiņa park (3.2 ha), Stacijas park (4.8 ha), Ā.Alunāna park (2.2 ha), Square behind the Culture house, Duke Jacob's square, bank of the river Driksa.

Urban structure

Historic development/ sites and buildings

After the World War II 90% of buildings in Jelgava were destroyed. The most important monuments relating to the pre-war history are: reconstructed museum - Academia Petrina, Tower of St .Trinity Church, part of the wooden architecture in old part of the city, Jelgava palace. Multi-storey residential buildings are built after the war. Buildings in the central part of the city were built in 50-60ies, but buildings in the periphery - in 70-80ies.

Such important cultural history heritage sites as museum (Academia Petrina) and Tower of St .Trinity Church are located in the TA. Great part of the territory is under protection as city building historical site of national importance.

Urban structure

Monocentric structure with radical street network is characteristic to the city. After the war the city was renovated as an impersonal city, with heavy and boring soviet architecture. The essential problem of the compositional structure - impersonal city center (without any accent).

Dwelling districts in the city formed gradually, starting from the post-war period until the end of the 80ties. Dwelling districts that were built in Soviet times are too spacious, banal and impersonal, technological and construction quality is poor. Activities for improving quality of living environment should be introduced in almost all districts, however, the activities will differ due to construction years, type of construction, existing improvements and other factors that will be defined during the planning process.

Housing structure

TA – During the 40ties the first multi-storey dwelling houses district was built in the central part of the city. Majority of houses were built as individual projects. In the 60ties construction of houses of certain series was initiated. During that time multi-storey dwelling houses of 316 series were popular (with rather small flats) and such series houses are mainly located in the central part of the city.

In the 70ties, considering the fact that only few land plots remained unoccupied in the central part of the city, new territories were assigned in the periphery for construction of multi-storey dwelling blocks.

Total housing stock and location ~ 16 978 (TA~6857) flats (in 2008). Growth index of the housing stock – 1,7%(TA ~0.4%). In 2009 one multi-storey residential building with 27 flats was launched into operation.

Number of apartments in the buildings, sorted by typology. (90,4%)-with 1 flat, (0,7%)-with 2 flats, (8,6%) with 3 or more flats, (0,3%) without division into flats - in 2008

Average dwelling space per resident in m² - 25 m² (in 2008)

Average living space in m² per housing unit - 60 m² (in 2008)

Average occupants per flat/household - 2,4

Percentage of buildings built before 1948 - 6%

Percentage of buildings built from 1948 to 1959 - 38%

Percentage of buildings built from 1960 to 1989 - 56%

Percentage of buildings built after 1990 – 1%

Percentage of single family houses, duplex - 56%

Percentage of multi family houses/ apartment complex - 44%

Average costs for refurbishment (€/m²) - 300

Housing demand, considering the present economic situation – the offer exceeds demand approximately 5 times.

Housing costs (in €, incl. water, heating, electricity), current burden ~0,1689 Ls per 1m² management of housing stock without water, heating, electricity.

Economy and Labour market

Jelgava produces about 2% of the gross domestic product of Latvia. In 2007 417 individual merchants, 1225 commercial companies and 852 self-employed persons were registered in Jelgava. Number of employers (in 2008) - 1818. Jelgava is an industrial centre. Leading industries in Jelgava – food processing, textiles production, metal-working, machinery building and wood-working industries. Most of the active businesses in Jelgava are engaged with trade. 32841 people work in the city. Unemployment rate is 12% (as of November, 2009).

Many (~34%) of inhabitants at working age work in Riga.

Social structure

Ethnic groups/ language

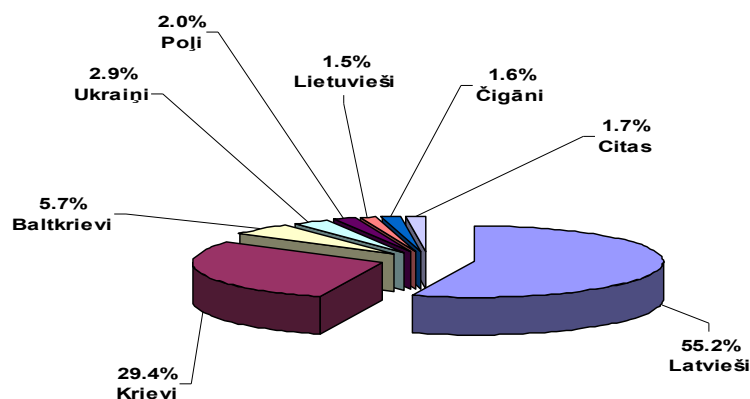

Figure 3 – National composition in Jelgava, 2008 (percentage from total population), source: Central Statistical Bureau of Latvia

Latvians – 55,2%, Russians – 29,4%, Byelorussians – 5,7%, Ukrainians – 2,9%, Poles – 2,0%, Lithuanians – 1,5%, Roma – 1,6%, Other nations – 1,7%.

Education

Pre-school education programmes are implemented by 8 municipal and 7 private pre-school educational establishments.

General primary education and secondary education programmes in Latvian are implemented in Gymnasium No.1, State gymnasium, Secondary School No.4, Spīdola gymnasium, Primary school No. 3, Primary school No. 4, boarding school No.1, Special boarding school, Special primary school, night-shift secondary school and R. Lazdina's Private school "Punktiņš".

Secondary school No. 5, Secondary school No. 6, Primary school No. 2, Special boarding school and Night-shift secondary school offer education programmes with other language of instruction than Latvian.

Vocational education programmes are offered by Jelgava Crafts secondary school, Jelgava Music secondary school and Jelgava Vocational secondary school. In 2008 1332 students studied in these schools, including 90 people in custody.

Data on Jelgava - in 2008 - 824 pupils graduated from form 9, 488 (59.3%) of them continued studies in secondary school, 94 (11.4%) continued studies in professional educational establishments, 189 (22.9%) in trade schools, 36 (4.4%) started to work, 17 (2%) – did not continue studies; 619 pupils graduated from form 12, 505 (81.6%) of them continue studies in universities, 114 (18.4%)-work.

Social structure (e.g. standard of living)

Social allowances is major requested form of social assistance – e.g. allowances to pay the bills, meals in school, attendance to pre-school education establishments and cover the medical expenses.

Many institutions have been established to work with issues related marginal groups and disadvantageous families. Thus, the city can provide assistance to certain social groups that are expanding.

To ensure accessibility for people with functional disabilities, it is necessary to improve transport infrastructure and improve access to public buildings and dwelling houses.

Communication/ co-operation/ involvement

City marketing

In 2010 it is planned to elaborate a marketing strategy. Municipality has cooperation agreements with 16 local authorities from foreign countries: Vejle (Denmark), Naka, Hallefors (Sweden), Siauliai (Lithuania), Parnu (Estonia), Bialystok (Poland), Baranovich, Molodechno (Byelorussia), Shin Ying (Taiwan), Alkamo (Italy), Ivano- Frankivsk (Ukraine), Rueil - Malmaison (France), Southern administrative region of Moscow, Magadan (Russia), Novu - Odesa (Brasil), Berlin (Germany). Most important spheres of cooperation - education, development of human resources, culture, social prosperity, culture; prevention of drugs and addictive substances, development of entrepreneurship, development of attractive city environment and improvement of municipal services. Jelgava is a partner of Baltic Sea Cities Union.

Involvement of relevant local actors (stakeholders, planners, craft, etc.)

Meetings of architects and other activities about important issues regarding city territory development are regularly organized. Moreover, architectural meetings about central square of the city, about old part of the city, other cultural history heritage territories, bank of the

river Driksa and development of Pasta island have been organized in the last years. Representatives from NGOs, retired people, students, entrepreneurs, professional planners and architects also participate in the activities.

Jelgava city council, in cooperation with entrepreneurs, has established Advisory board, where representatives from different organizations are included. It considers issues important for the city development

Engagement/ involvement civil society (residents, owners)

Participation of NGOs in planning process is not very common. However, for instance the organization "Parents for Jelgava" regularly organize spot checks in night clubs and gambling halls, etc.

During the process of elaboration of all planning documents public discussions are organized. Special attention is paid to those groups (e.g., owners) whose interests are affected by these documents. In 2008 11 public discussions on spatial planning issues were organized.

Networks/ inter-municipal co-operation

Common topics on development with adjacent local authorities - Development of public transport, Development of industrial zones, Management of orchards territories, Development of recreation areas, Management and development of Lielupe river basin, Management of waste system, Location of graveyards.

GEOGRĀFISKAIS IZVIETOJUMS UN KLIMATISKIE APSTĀKĻI

Jelgava atrodas Latvijas centrālajā daļā - Zemgales līdzenuma ziemeļos, otras Latvijas lielākās upes - Lielupes - abos krastos. Tā ir ceturrtā lielākā Latvijas pilsēta gan pēc teritorijas lieluma, gan iedzīvotāju skaita. Jelgava ir Zemgales plānošanas reģiona nacionālās nozīmes centrs. Pilsēta ir attīstījusies ar monocentrisku pilsētībūvniecisko struktūru ar radiālu ielu tīklu. Šāda struktūra ir veiksmīgs pamats reģiona centra izveidei, jo lielākā daļa administratīvie un apkalpes objekti ir izvietojusies pilsētas centrā.

Pilsētas teritorijai ir raksturīgs līdzens reljefs. Zemes virsmas absolūtās atzīmes svārstās robežās no 2,5 līdz 4,5 m virs jūras līmeņa, līdz ar to pilsētā ir augsts gruntsūdens līmenis. Jelgavas kopējā platība ir 60,3 km² no tiem 272 ha ir atklātās ūdens platības, 1264 ha - meži, 162 ha - parku un skvēru platības.

1. att. Jelgavas ģeogrāfiskais izvietojums

Pilsētas ģeogrāfiskais izvietojums un transporta maģistrāļu krustpunkts ir veicinājis Jelgavas attīstību par vienu no valsts nozīmīgākajiem tranzīta centriem. Jelgavā krustojas piecas dzelzceļa līnijas un sešas automaģistrāles:

- 1) Eiropas un Valsts nozīmes automaģistrāle (A8-E77) Rīga-Jelgava – Lietuva (kas ir daļa no maģistrāles Kaļiņingrada-Pleskava);
- 2) Valsts 1. šķiras autoceļi - Jelgava-Kalnčiems(P99), Jelgava-Tukums(P98), Jelgava-Dobele-Anenieki(P97), Jelgava-Tērvete-Lietuva(Žagare)(P95), Jelgava-Code(P94);
- 3) Dzelzceļa līnijas Tallina - Rīga - Viļņa, Berlīne - Varšava - Rīga.

Galvenā kravu plūsma Jelgavas dzelzceļa stacijā ir saistīta ar tranzīta pārvadājumiem Austrumu – Rietumu virzienos: Maskava - Rēzekne - Krustpils - Jelgava – Ventspils,

Krustpils - Jelgava – Liepāja. Jelgava pilsēta robežojas ar Ozolnieku novadu un Jelgavas novadu.

Klimatiskos apstākļus Jelgavā var raksturot kā mēreni kontinentālus, jo klimatu ietekmē Lielupes baseins un Rīgas jūras līča tuvums. Ziemas mēnešu vidējā temperatūra ir $-5,5^{\circ}\text{C}$, un vasaras vidējā temperatūra ir $+17^{\circ}\text{C}$. Gadā ir 150-155 apmākušās dienas un 170-180 dienas ar atmosfēras nokrišņiem. Vidējais nokrišņu daudzums ar temperatūru virs 10° ir 200 mm gadā. Valdošie vēji pūš no dienvidrietumiem, rietumiem. Vidējais vēja ātrums 6-7 m/s, bet 30 - 40 dienas novērojams stiprs un brāzmais vējš ar ātrumu virs 14 m/s. To daļēji var izskaidrot ar līdzeno Zemgales reljefu, kur vējš netraucēti var attīstīt lielāku ātrumu. Pastāvīga sniega sega parādās vidēji ap 25.decembri, bet nokūst ap 20.martu. Sniega segas biezums ir 15-20 cm. Pirmās salnas parādās aptuveni 5.oktobrī, bet visvēlākās – 13.jūnijā.

Jelgavas pilsētas teritorija atrodas Baltijas artēziskā baseina centrālajā daļā, kur nogulumiežu segas biezums ir apmēram 1300 m. Nogulumiežu segu veidojošajiem ūdensnesošajiem un ūdeni necaurlaidīgajiem (sprostslāņiem) slāņiem ir raksturīgs neliels kritums dienvidu un dienvidrietumu virzienā.

Zemgales līdzenuma augsnēm izcelsmes ziņā ir limnoglaciāls raksturs, jo tās ir veidojušās uz ledāja kušanas ūdeņu lokālo baseinu nogulumiem. Pamatiežus veido augšdevona dolomīts, smilšakmens, Litorinas jūras un Baltijas ledus ezera nogulumi, kas sastāv no grants un oļiem. Jelgavas pilsētas dienvidu daļā māla nogulumu slānis ir biezāks, bet ziemeļu daļa - mazāks ar lielāku grants piejaukumu. Apbūves daļā pārsvarā dominē uzbērtās, tehnogēnās augsnes. Sakarā ar augsto gruntsūdens līmeni augsnes horizontos novērojami glejošanās procesi.

Tā kā Jelgava atrodas Lielupes upes baseinā, tad, upēm pavasaros pārplūstot, veidojas plašas palienas, kur nogulumu biezums svārstās no dažiem centimetriem līdz vairākiem metriem. Lielupes baseina apgabalā izplatītas ir velēnu karbonātaugsnes un brūnaugsnes uz māla un smilšu cilmiežiem. Galvenokārt upju augštecē veidojas velēnu podzolaugsnes un pseidoglejotās augsnes, savukārt lejtecē izplatītākās ir velēnu glejaugsnes un velēnpodzolētās glejaugsnes. Upju palienēs pamatā ir aluviālās augsnes.

2. att. Jelgavas centra teritorija un pils.

Pilsētas centrālās daļas parkos, skvēros, kā arī dzīvojamos masīvos lielākā daļa augšņu veidojušās uz uzbērtā materiāla, kurš radies, pārveidojot reljefu un uzvedot kūdras un augsnes maisījumu. Līdz ar to šajās teritorijās izveidojušies ļoti sarežģīti augšņu kompleksi.

Atklātas ūdens platības Jelgavā ir 272 ha jeb 4,5% no pilsētas platības. Cauri pilsētai tek Lielupe, kas pilsētas robežās veido attekku – Driksu 5 km garumā. Kopā ar Mūsu un Mēmeli upes baseins ir 170 600 km². Lielupes kopgarums ir 119 km ar kritumu 1,8 m. Upes kritums posmā Jelgava - Rīgas jūras līcis mazūdens periodā ir tikai 0,2 m, bet attālums līdz jūrai 71 km. Lielupe ir otra lielākā Latvijas upe. Tā veidojas lejpas Bauskas, satekot Mēmelei un Mūsai. Lielupes gada notece 3,6 km³.

Jelgavas teritoriju šķērso arī citas upes: Platone, Svēte, Driksa, bet pa pilsētas robežu - Iecava un Vircava. Pilsētas teritorijā atrodas arī vairākas mākslīgi radītas ūdenstilpnes – karjeri un dīķi. Lielākā ar ūdeņiem saistītā problēma ir eutrofikācija, kuru izraisa biogēnas vielas. Galvenie biogēno vielu avoti ir neattīrītie notekūdeņi un notece no lauksaimniecībā izmantojamām zemēm. Lielupe ir viena no barības vielām piesārņotākajām lielajām Latvijas upēm, jo tā tek cauri intensīvas lauksaimniecības teritorijām un apdzīvotām vietām.

Vairāk kā 1/5 (1264 ha jeb 21%) no pilsētas teritorijas aizņem meži un mežaparki. Tas ir unikāls fenomens, ņemot vērā, ka Jelgava jau izsenis veidojusies kā industriāla pilsēta. Pilsētas mežos ir 57,3% mīksto lapu koku, 37,8% skuju koku, 4,9% cieto lapu koku.

TA – pilsētas centra teritorija izvietojusies pilsētas centrālajā daļā, kuru norobežo Rūpniecības iela, Pulkv.O.Kalpaka iela, Lielā iela, Kr.Barona iela, Pulkv.Brieža iela, Ausekļa iela, J.Čakstes bulvāris, Elektrības iela, Palīdzības iela, Zemgales prospekts un Stacijas iela. Teritorijas platība ir aptuveni 170 ha.

3. att. TA izvietojums pilsētas teritorijā

Kopumā TA teritorijā var izdalīt 27 daudzstāvu dzīvojamo māju kvartālus, kurus norobežo maģistrālās, starpkvartālu vai iekškvartālu ielas. Lielākā daļa dzīvojamo ēku būvētas laika posmā no 1960 līdz 1989 gadam (56%), līdz 1948 gadam – 6%, no 1948. līdz 1959.gadam – 38%. Pēc 1989.gada uzbūvēta un nodota ekspluatācijā 1 dzīvojamā ēka (2009, 27dzīvokļi). Lielākā daļa ēku ir 316. sērijas (35 ēkas), 318.sērijas (16 ēkas) un individuālo projektu (41 ēka), kur galvenais būvkonstrukciju elements ir ķieģelis. Pārējās ēkas ir 103.sērijas (17 ēkas), kas ir paneļu ēkas ķieģeļu nesošajām starpsienām un 104 sērijas (5 ēkas), kas ir paneļu tipa ēkas. Jumta konstrukcija – pārsvarā plakanie (103 un 104 .sērija) un divslīpju (316. un 318.sērija). Jumta seguma materiāls – azbesta cementa loksnes.

4. att. TA daudzstāvu dzīvojamās ēkas

Saskaņā ar Jelgavas pilsētas teritorijas plānojumu - Teritorijas atļautā izmantošana – jauktas dzīvojamās un darījumu objektu apbūves teritorijas. Teritorijā atrodas, skolas, bērnu dārzi, veikali, pakalpojumu objekti, kultūras, ārstniecības un tml. objekti.

IEDZĪVOTĀJI

Iedzīvotāju skaits Jelgavā pēdējos gados ir samazinājies. 2009. gada 30. septembrī pilsētā bija deklarēti 64868 iedzīvotāji (2008. gadā – 65510, 2007. gadā - 65644). Darbaspējas vecumā (no 15 gadu vecuma) bija 66,9%, līdz darbaspējas vecumam 14,7% un virs darbaspējas vecuma 18,4% deklarēto iedzīvotāju.

Iedzīvotāju blīvums Jelgavā ir 1 076 iedz. uz km².

Bezdarba līmenis Jelgavā, tāpat kā visā valstī kopumā, 2009. gadā ir būtiski pieaudzis un decembra mēnesī sasniedza 13,5% (valstī – 16,0 %). Pieaugot bezdarba līmenim palielinās arī emigrācija no valsts. Līdz ar to migrācijas saldo Jelgavā uz 30.09.2009. sasniedza - 417 cilvēkus.

TA dzīvo apmēram 20 630 jeb trešā daļa Jelgavas iedzīvotāju.

INFRASTRUKTŪRA

Transports

Jelgava ir viens no valsts galvenajiem tranzītmegzgliem, līdz ar to satiksmes drošība pilsētā ir būtiska transporta politikas sastāvdaļa.

Jelgavā ir 368 ielas 263,63 km garumā, to skaitā 113,05 km ir asfaltbetona segums jeb 42,88 % no visām Jelgavas ielām, 92,39 km grants (šķembu) segums jeb 35,05%, 55,45 km grunts bez seguma jeb 21,03%, 2,58 km bruģa segums jeb 0,98% un 0,16 km cementbetona segums jeb 0,06%. Pilsētā esošā satiksmes organizācija ir izveidota apmēram pirms 25 gadiem, atbilstoši toreiz pilsētā izvietotajām ražotnēm, izglītības iestādēm, tirdzniecības vietām, individuālajiem apbūves rajoniem un daudzdzīvokļu dzīvojamajiem masīviem un ir novecojusi.

Jelgavas pilsētā trūkst alternatīvu maršrutu tranzīta transportam. Pašreiz pilsētu un TA šķērsojošā pilsētas galvenā maģistrāle Rīgas iela – Lielā iela – Dobeles šoseja ir pārslogota ar tranzīta un kravas transportu un traucē sabiedriskā transporta satiksmei. Ņemot vērā esošo pieprasījumu, atsevišķos ielu posmos būtu jāpalielina sabiedriskā transporta satiksmes intensitāti. Tā kā galvenokārt pasažieru braucienu mērķi ir koncentrēti pilsētas centrā, lielākā mērā tas skars tieši centrālās ielas. Pilsētvides kvalitātes uzlabošanai un gaisa piesārņojuma samazināšanai pilsētas centrā jāveic pieaugošās transporta plūsmas optimizācija, novirzot tranzīta autotransportu pa apvedceļiem, tādējādi atslogojot pilsētas centru. Saskaņā ar pētījumu „Satiksmes modelēšana, izpēte un satiksmes organizācijas shēmas izstrāde Jelgavā”, šobrīd visnoslogotākie krustojumi ir Dobeles šosejas un Atmodas ielas krustojums, kā arī Garozas ielas – Kalnciema ceļa - Rīgas ielas krustojums. Šis krustojums ģenerē un pārvada satiksmes plūsmu, kas tiek orientēta uz Rīgas un Kalnciema pusi, skaidri iezīmējot Ziemeļu apvedceļa nepieciešamību, lai veidotu organizētu transporta satiksmi starp Jelgavu un citām Zemgales pilsētām. Būtisks faktors, kas kavē sekmīgu satiksmes organizācijas attīstību Jelgavā ir tiltu trūkums pār Lielupi. Šobrīd esošais pilsētas apvedceļa loks ir nenoslēgts un satiksme tiek sakoncentrēta uz galvenās maģistrāles Dobeles šoseja – Lielā iela – Rīgas iela. Ziemeļu tilta trūkums pašlaik rada pilsētas apvedceļa un maģistrālo ielu tīkla pārrāvumu. Pilna satiksmes loka sistēma var kalpot par ērtu apvedceļu pilsētas un ārpuspilsētas kravas transportam.

Lai optimizētu sabiedriskā transporta sistēmu un integrētu tā veidus, Jelgavas pilsētas teritorijas plānojums 2009 – 2021. gadam paredz Autoostas pārcelšanu blakus dzelzceļa stacijai. Tas dos iespēju novirzīt tranzīta sabiedriskā transporta maršrutus un atslogot pilsētas centru. Perspektīvā termināla novietnes teritorijas robežojas tieši ar TA dienvidu daļu.

Šobrīd ļoti aktuāla kļūst autotransporta novietošana pilsētas centra teritorijā. Īpaši tas attiecas uz sabiedrisko iestāžu teritorijām un daudzstāvu dzīvojamo ēku pagalmiem. Piebraucamie ceļi ir šauri un padomju laikos plānotās autostāvvietas nav paredzētas šā brīža automašīnu skaitam. Lai nodrošinātu automašīnu novietošanu, perspektīvā plānota daudzstāvu autostāvvietu izveidošana centra teritorijā.

Jelgavas teritorijas plānojums 2009.-2021. gadama paredz galvenos uzdevumus satiksmes infrastruktūras attīstībai :

- 1) izveidot ielu tīklu, kurš nodrošinātu pilsētas ekonomisko attīstību vietējā un reģionālā līmenī;
- 2) pilnveidot un attīstīt satiksmes organizācijas sistēmu, kas nodrošina transporta plūsmu sastrēgumu un apkārtējās vides piesārņojuma samazinājumu;
- 3) radīt pasažieriem ērtu, drošu un pievilcīgu (cenas, serviss, u.t.t.) sabiedriskā transporta tīklu;
- 4) izveidot mūsdienu prasībām atbilstošu, energoefektīvu, ērti ekspluatējamu pilsētas ielu apgaismošanas tīklu;
- 5) sakārtot un pārveidot autotransporta novietošanas sistēmu pilsētā, nodrošinot ielu caurlaidības iespēju;
- 6) satiksmes organizācijas uzlabošana, izmantojot fiziskos, organizatoriskos un telemātikas līdzekļus;

7) Ziemeļu un Dienvidu apvedceļa izbūve.

Troksnis

Jelgavas pilsētas teritorijā esošos trokšņu avotus (pēc to iedarbīguma), saskaņā ar izvērtētajiem materiāliem un daļā veikto akustiskās situācijas novērtējumu, iespējams iedalīt šādi (svarīguma ziņā):

- 1) autoceļu un ielu tīkls;
- 2) dzelzceļa līnijas;
- 3) ražošanas un inženiertehniskās apgādes uzņēmumi;
- 4) ūdenstransports.

Ražošanas un inženiertehniskās apgādes uzņēmumi Jelgavas pilsētā ar akustisko situāciju maz iespaido vidi. Veiktie tiešie akustiskie apsekojumi rāda, ka trokšņa līmeņi uz funkcionējošo uzņēmumu robežas nepārsniedz 65 db, tas nozīmē, ka diskomforta zonu dziļums nepārsniedz 25- 30m. Rekreācijas zonu teritorijas un ūdenstransportu kustības intensitāte Jelgavas pilsētai patlaban nerada nopietnas akustikas problēmas.

Izvērtējot visus mērījumu datus var secināt, ka Jelgavas pilsētas teritorijā ir atsevišķas maģistrālās ielas, kurās tiek pārsniegti pastāvošie normatīvi līdz 10 db un virs 10 db.

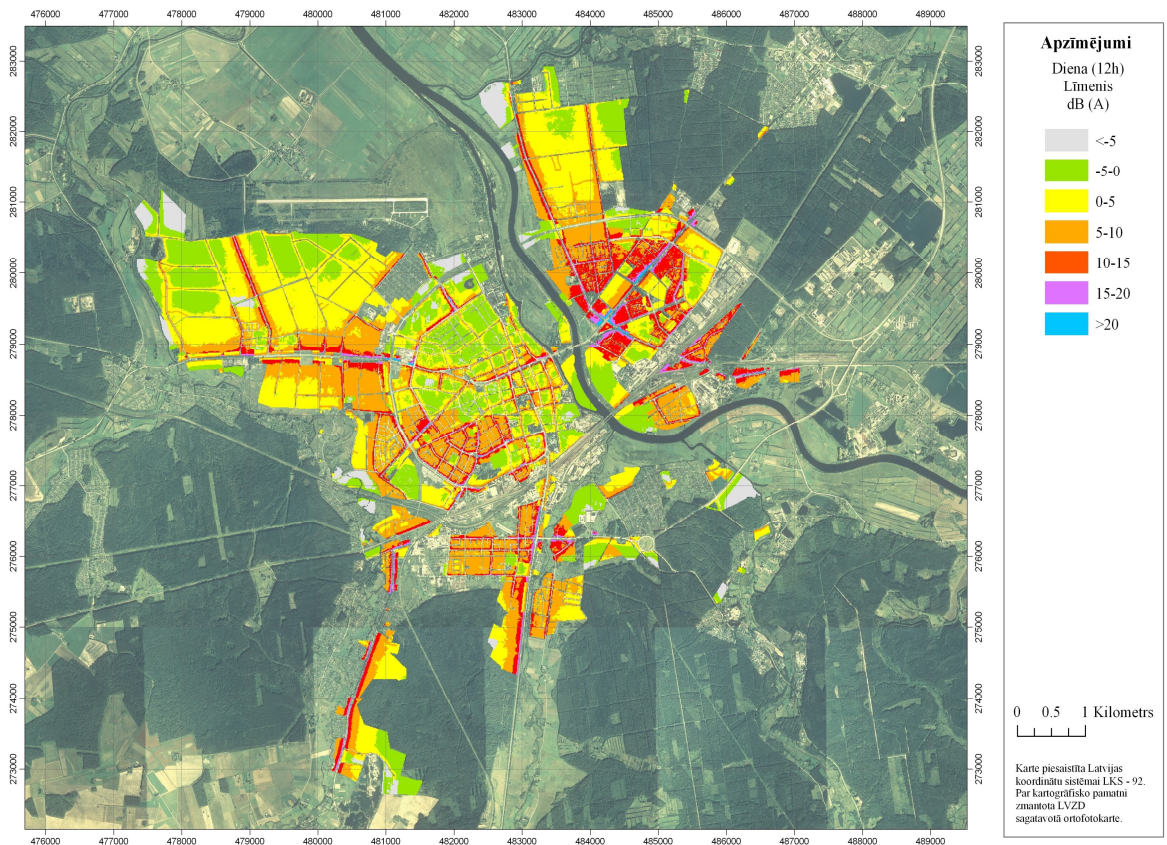
Dzīvojamajos rajonos akustiskā situācija kopumā ir vērtējama kā apmierinoša. Jāpievērš uzmanība akustiskās situācijas uzlabošanai atsevišķās dzīvojamās mājās centra teritorijā, kuras atrodas maģistrālo ielu tuvumā (Akadēmijas, Lielās ielas krustojumā, Pasta ielā u.c.)

Aptuvenais iedzīvotāju skaits, kuri atrodas trokšņa iedarbībai pakļautā teritorijā varētu būt līdz 2000 cilvēku.

Analizējot jaunu objektu izvietojumu to ietekme uz akustisko situāciju pilsētā ir vērtējama kā nenozīmīga, pie noteikuma, ja tiks ievērotas galvenās darbības trokšņa piesāņojuma mazināšanai:

- 1) jānosaka akustiskās diskomforta zonas ilglaicīgiem trokšņa avotiem, piemēram, tādiem kā autotransports;
- 2) atsevišķās vietās pilsētā jāizveido skaņas ekranēšana, tas ir tiešo skaņas izplatību ierobežošana, veidojot ekrānus u.c.;
- 3) jāveic skaņas absorbcijas - pasākumi ar tādu virsmu veidošanu, kuras absorbē troksni, tādi kā krūmāji, vienlaidu apstādījumu masīvi;
- 4) rekonstruējot mājas noteiktā vietā pilsētā jāparedz logus, kuri veic trokšņa slāpēšanu (piem. pakešu logi ar 3 stikliem).
- 5) jāizbūvē ziemeļu apvedceļa posms no Kalnciema ceļa līdz Dobeles šosejai ar tiltiem pār Driksu un Lielupi, kas atslogos blīvi apbūvētos dzīvojamo namu rajonus Rūpniecības ielā transporta kustības iepriekšminētajos virzienos;
- 6) maģistrālajās ielās - Dobeles iela, Dobeles šoseja, Pasta iela, Lietuvas šoseja, Zemgales prospekts, Akadēmijas iela u.c., veicot dažāda veida remontdarbus jāparedz trokšņa līmeņa pazemināšanas pasākumus;
- 7) jāmazina trokšņa nepatīkamo ietekmi un ietekmi uz veselību ar atbilstošu zemes izmantošanas plānošanu un paredzot citus aizsargpasākumus;
- 8) centra teritorijā jāveicina pirmā un otrā stāva dzīvokļu pārprojektēšana, pārbūvējot tos tirdzniecības, pakalpojumu un sabiedriskos objektos. Augstāk par otro stāvu ieteicams saglabāt dzīvokļus ar uzlabotu plānojumu, ievērojot prettrokšņa pasākumus;
- 9) daudzstāvu dzīvojamo māju, kā arī savrupmāju teritorijās jāpanāk prettrokšņa pasākumu ieviešanu jau projektēšanas stadijā. Visās plānotajās ražošanas teritorijās prettrokšņa pasākumi jāiekļauj jau projektēšanas stadijā.

- 10) apbūves attīstību jāplāno tādā attālumā no ceļa vai maģistrālās ielas, kas neprasa tehniskus risinājumus tās aizsardzībai pret autotransporta vai dzelzceļa transporta radīto troksni.

5.att. Transportlīdzekļu kustības radītā dienas trokšņa vērtību pārsnieguma zonas Jelgavā.

Pakalpojumi

Jelgavā ir attīstīts sadzīves pakalpojumu, lielāko Latvijas banku filiāļu un apdrošināšanas firmu tīkls. Pilsētā darbojas daudz amatnieku, t.sk. arī pakalpojumu sniedzēji, kuri strādā ar patentu (frizieri, šuvēji, remontstrādnieki u.c.). Pilsētā darbojas arī firmas, kas sniedz konsultatīva rakstura pakalpojumus juridiskos jautājumos, mārketingā, datorpakalpojumus u.c.

Pakalpojumi pamatā ir attīstīti pilsētas centrālajā daļā, pilsētas nomalēs ir izjūtams to trūkums. Iepriekšējo gados pilsētā notika strauja biroju ēku un lielo tirdzniecības objektu celtniecība Pilsētas centra teritorijā atrodas lielveikali „Rimi” un „Maxima”.

Jelgavas pakalpojumu un tirdzniecības uzņēmumu piedāvājumu izmanto gan pilsētas, gan rajona iedzīvotāji

Sociālā infrastruktūra, kultūra, brīvais laiks

Jelgavā tiek piedāvāts plašs kultūras pasākumu spektrs – teātra izrādes, koncerti, bērnu dziesmu festivāli, mākslas pasākumi, ģimenes svētki u.c. Katru gadu notiek un par Jelgavas tradīciju kļuvuši pasākumi: Starptautiskais Ledus skulptūras festivāls, Jelgavas pilsētas svētki, Vispārējie Lavijas Piena, Maizes un Medus svētki, Piena paku laivu regate, Starptautiskais smilšu skulptūru festivāls „Vasaras Zīmes” un Starptautiskais Graffiti Mākslas festivāls, kā arī valsts svētku svinības, atceres dienas un citi pasākumi.

Regulāri notiek dažāda žanra koncerti Jelgavas kultūras namā, skatītājiem tiek piedāvātas Rīgas un citu Latvijas teātru regulāras viesizrādes, pašu pilsētas teātru iestudējumi, vietējie mākslas projekti.

Liela nozīme Jelgavā tiek veltīta kultūras tradīciju pārmantojamībai un saglabāšanai, nodrošinot interešu pulciņus un kolektīvus visām vecuma grupām. 75 % Jelgavas tautas mākslas kolektīvu ir augsts mākslinieciskais līmenis – gan teātru skatēs, gan koru un deju kolektīvu skatēs, konkursos, festivālos jelgavnieki gūst godalgotas vietas un atzinības.

Pašdarbības mākslas kolektīvos darbojas vairāk kā 1000 dalībnieku: 8 kori ar 570 dziedātājiem, 12 deju kolektīvi ar 370 dejotājiem, pūtēju orķestris „Jelgava”, kurā spēlēja 60 dalībnieki, koklētāju ansamblis „Rūta” ar 10 dalībniekiem, folkloras kopa „Dimzēns” ar 25 dalībniekiem, kā arī tautas lietišķās mākslas studijas ar 40 dalībniekiem un gleznošanas studija ar 15 dalībniekiem.

Jelgavā ir radītas plašas iespējas nodarboties ar sportu gan profesionālā, gan amatieru (tautas) līmenī. Pilsēta ir uzskatāma par Zemgales sporta attīstības centru, ņemot vērā attīstīto infrastruktūru un dalībnieku skaitu sporta klubos.

Vērtējot pēc dažādos sporta veidos iesaistīto iedzīvotāju skaita un viņu sasniegumiem, par populārākajiem sporta veidiem Jelgavā ir uzskatāmi basketbols, akadēmiskā airēšana, smaiļošana un kanoe airēšana, karatē un peldēšana.

Pašvaldības īpašumā ir stadions „Daugava” un sporta nams „Daugava”, airēšanas sporta bāze Pils salā, BJSS sporta komplekss un BMX trase. Lielākās pilsētas sporta bāzes – sporta nams „Daugava”, stadions „Daugava” un airēšanas bāze – infrastruktūra ir nolietojusies. Notiek darbs pie jaunā Zemgales Olimpiskais centra multifunkcionālā sporta kompleksa būvniecības projekta realizācijas, kā rezultātā tiks uzbūvēti ES standartiem atbilstošs stadions.

Pilsētas centrālajā daļā atrodas svarīgākie kultūras, sporta un atpūtas objekti – pilsētas kultūras nams, sporta nams „Daugava”, LLU sporta nams u.c.

Zinātne un pētniecība

Jelgavas pilsēta vēsturiski ir izveidojies kā viens no Latvijas zinātnes un pētniecības centriem.

Jelgavā atrodas trešā lielākā Latvijas Republikas augstākās izglītības un zinātnes iestāde – Latvijas Lauksaimniecības universitāte (LLU), kurā mācās studenti gan no Zemgales, gan citiem Latvijas reģioniem. LLU īsteno zinātniskos pētījumus un uz tiem balstītas akadēmiskās un profesionālās studiju programmas. LLU piedāvā nacionālās nozīmes studiju programmas lauksaimniecības, veterinārmedicīnas, pārtikas un meža nozarēs, un ir vienīgā augstskola Latvijā, kas šajās jomās nodrošina augstāko izglītību.

Jelgavā ir izveidoti vairāki jauni pētniecības centri - Meža un koksnes produktu pētniecības un attīstības institūts, Būvizstrādājumu inovāciju un testēšanas centrs. Šie centri aktīvi darbojas savā nozarē un veic darbību ne tikai Jelgavas pilsētā, bet visā Zemgales plānošanas reģionā un Latvijā kopumā, tādējādi aktīvi sekmējot ne tikai reģiona, bet visas valsts attīstību.

Lai nodrošinātu pilnvērtīgu zinātnieku un uzņēmēju sadarbību, Jelgavā ir izveidots tehnoloģiju pārneses punkts Latvijas Lauksaimniecības universitātē, kā arī pētniecības laboratorijas. Pilsētā ir uzsākts darbs pie kompetences centra un biznesa inkubatoru izveides. Biznesa inkubatoru izveide Jelgavā veicinās jaunu inovatīvu uzņēmumu rašanos un attīstību, tādējādi sekmējot nodarbinātības pieaugumu pilsētā un uzņēmējdarbības attīstību, un nodrošinās zinātnietilpīgo nozaru attīstību Jelgavā, kas līdz šim nav attīstījušās pietiekami sekmīgi. Tas veicinās arī rūpniecisko uzņēmumu konkurētspēju un eksportu.

Tūrisms

Pilsētā atrodas Ģ.Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzejs (TA), Rundāles pils muzeja filiāle „Kurzemes hercogu kapenes”, Ā.Alunāna memoriālais muzejs, „Latvijas dzelzceļa” muzeja Jelgavas filiāle, kā arī nozaru muzeji, kuri atrodas uzņēmumu teritorijās.

Pilsētā uzsākti plaši kultūrvēsturisko objektu renovācijas darbi: 2007.gadā pabeigta Ģ. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzeja fasādes rekonstrukcija, 2009.gadā tiks uzsākta Sv.Trīsvienības baznīcas torņa rekonstrukcija par reģiona nozīmes tūrisma un kultūrizglītības centru, plānota Ā.Alunāna memoriālā muzeja restaurācija un modernizācija.

Pilsētā atrodas dabas liegums – Lielupes palienas pļavas ar savdabīgiem biotopiem (augi un putni), ar ekotūrisma attīstības potenciālu. Lielupes palienas pļavās var aplūkot savvaļas zirgus. Lielupes baseina iespējas pilsētā vēl pilnībā nav izmantotas, šeit varētu veidot interesantu piedāvājumu atpūtai pie ūdens, kas sekmētu tūrisma, kā nozares attīstību pilsētā.

Viens no traucējošiem faktoriem liela mēroga pasākumu un konferenču rīkošanai pilsētā ir nepietiekošs vietu skaits naktsmītnēs. Lai uzlabotu situāciju šai jomā ir nepieciešamas regulāras tūristu plūsmas, ko sekmētu izklaides un aktīvas atpūtas stabils piedāvājums gada laikā.

Inženiertehniskā infarstruktūra

Ūdensapgāde

Jelgavā dzeramā ūdens ieguvei un centralizētai ūdensapgādei tiek izmantoti vienīgi pazemes ūdeņi. Jelgavas centralizētās ūdensapgādes vajadzībām kalpo divi pazemes ūdeņu avoti. Tie ir Teteles ūdensgūtne (Ozolnieku novads) un pilsētas teritorijā esošie, tieši pilsētas tīkliem pieslēgtie septiņi artēziskie urbumi, no kuriem darbojas pieci, bet divi atrodas rezervē. Nākotnē plānots izmantot Teteles ūdensgūtnes artēziskos urbumus, kur pēc veiktās ražības modelēšanas noteiktais apjoms ir 20,5 tūkst. m³ /dnn. (turpmākos 25 gados – papildus izbūvējot jaunus urbumus Tetelē). Teteles ūdensgūtne sastāv no 9 akām, no kurām pastāvīgi darbojas 7, bet 2 ir rezervē. No Teteles ūdensgūtnes iegūtais ūdens nonāk ūdens uzglabāšanas rezervuāros (2 gab.). Kopējais abu rezervuāru tilpums 7800m³.

Jelgavas pilsētai padotā ūdens kvalitāte ir ļoti mainīga un atkarīga no ūdens parametriem urbumos, no kuriem tiek padots ūdens. Ūdenim no artēziskiem urbumiem ir raksturīgs paaugstināts dzelzs un sulfātu saturs, kā arī paaugstināta duļķainība un cietība. Projekta „Ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu attīstība Jelgavā” II kārtas ietvaros plānots ierīkot ūdens atdzelžošanas iekārtas.

Ar dzeramo ūdeni centralizēti tiek apgādāti 84,6% iedzīvotāju, iestāžu un uzņēmumu, bet 15,4% patērētāju (galvenokārt individuālo dzīvojamo māju iedzīvotāji) ūdeni saņem no raktām un urbtām akām.

Lai uzlabotu un garantētu ūdens piegādi visām pilsētas teritorijām, jāizbūvē otrs maģistrālais ūdensvads starp pilsētas daļām abos Lielupes krastos, jo pašlaik vienīgā zemūdens ūdensvada (dīķera) avārijas gadījumā iespējami ilgstoši dzeramā ūdens piegādes traucējumi pilsētas daļā, kas atrodas Lielupes kreisajā krastā. Sakarā ar to, ka Jelgavas pilsētas teritorijā grodu akās nevar nodrošināt pietiekamu dzeramā ūdens kvalitāti ir nepieciešams veikt jaunu ūdensvadu un kanalizācijas ielu maģistrālo tīklu izbūvi.

Saimnieciskā kanalizācija

2006. gadā projekta „Ūdensapgādes un kanalizācijas attīstība Jelgavā” I kārtas realizācijas rezultātā tika atklātas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas.

Jauno notekūdeņu attīrīšanas iekārtu projektētā jauda ir $24000\text{ m}^3/\text{dnn}$, līdz ar to pilsētai ir pietiekošas rezerves, lai nodrošinātu kanalizācijas pieslēgumus nākotnē. Jaunajās notekūdeņu attīrīšanas iekārtās ir nodrošināti jauni dūņu blīvētāji, centrifūgas un dūņu uzglabāšanas lauks. Ārpus centralizētas bioloģiskās attīrīšanas sistēmas pilsētas robežās vēl ir atsevišķi Ozolpils bioloģiskās attīrīšanas iekārta ar jaudu $200\text{ m}^3/\text{dienn}$.

Salīdzinot ar ūdensvadu tīklu kopgarumu, var konstatēt: kanalizācijas sistēma ir nepietiekami attīstīta, lai nodrošinātu centralizētai ūdensapgādei pieslēgto patērētāju notekūdeņu aizvadīšanu. Tādēļ daudzi ūdens lietotāji Jelgavā spiesti notekūdeņus novadīt vietējās krājakās, no kurām tie bieži vien nonāk gruntsūdenī. Tas veicina neapmierinošu ūdens kvalitāti grodu akās, kurās nonāk arī virszemes ūdeņi.

Saimniecisko un fekālo notekūdeņu kanalizāciju tīklu īpatsvars ir vēl mazāks. Šī kanalizācija savās saimniecības un fekālos notekūdeņus un novada tos uz pilsētas attīrīšanas iekārtām. Kaut gan šie tīkli izvietoti galvenokārt daudzstāvu dzīvojamu namu teritorijās, tie savāc tikai aptuveni 86% no visiem saimniecības un fekāliem notekūdeņiem. Atlikušie 14% jeb aptuveni $1147\text{ m}^3/\text{dienn}$ neattīrītu notekūdeņu nokļūst kopējā kanalizācijas tīklā un pa to ieplūst Driksā, Platonē un Lielupē.

Kopējie kanalizācijas kolektori Lielupes kreisā krasta pilsētas daļā aptver, galvenokārt, pilsētas vēsturiskās apbūves centrālo daļu. Tie ir Jāņa, Jēkaba, Raiņa ielas, Driksas ielas, Savienības ielas un „Miķelsona” kopējie kolektori un kanalizācijas sistēmas. Kaut gan ir veikti darbi šīs teritorijas kanalizācijas sistēmu pārbūvē, lai pārslēgtu saimniecības un fekālo notekūdeņu ievadīšanu no kopējās uz fekālo notekūdeņu kanalizācijas sistēmu un pilsētas attīrīšanas iekārtām, tomēr tie vēl nav līdz galam pabeigti.

Turpmākai attīstībai plānots turpināt kanalizācijas notekūdeņu pieslēgumu izbūvi, lai nodrošinātu visu notekūdeņu novadīšanu uz attīrīšanas iekārtām.

Atkritumu apsaimniekošana

Jelgava ietilpst Zemgales sadzīves atkritumu apsaimniekošanas reģionā. Pilsētas atkritumu apsaimniekošanas sistēma ir veidota ar mērķi nodrošināt kopējo radīto atkritumu daudzumu samazināšanu, izmantojot labākas atkritumu rašanās novēršanas iespējas un ilgtspējīgākas patērētāju uzvedības veicināšanu.

Lai nodrošinātu atkritumu savākšanu un apstrādi, pilsētā darbojas centralizēta atkritumu apsaimniekošanas sistēma.

Īpaša uzmanība tiek pievērsta atkritumu šķirošanas infrastruktūras izveidei. Atkritumu šķirošana ir viens no atkritumu apsaimniekošanas pamatprincipiem. Šķirošana ir obligāta lielākajā daļā Rietumeiropas valstu, un kopš pagājušā gada sākuma arī Igaunijā. Latvijā šobrīd tiek pārstrādāti vien 25% visu sadzīves atkritumu. ES prasība – līdz 2020. gadam pārstrādei nodrošināt vismaz 50% sadzīves atkritumu.

Jelgavā ir izveidoti 110 dalītas atkritumu vākšanas (DAV) punkti. DAV punktos iedzīvotājiem tiek sniegta iespēja atsevišķi atšķirot stiklu, papīru, kartonu, PET.

Izveidoti arī dalītās atkritumu vākšanas (DAV) laukumi Salnas ielā 20 un Paula Lejiņa ielā 6, kur iedzīvotāji bez maksas var nodot papīru, kartonu, PET pudeles un polietilēnu, stiklu, metālu, dārza atkritumus, būvniecības atkritumus, liela izmēra atkritumus, elektriskos un elektroniskos atkritumus, baterijas un akumulatorus, luminiscentās spuldzes, sadzīves ķīmijas, izlietoto krāsu bundžas un aerosolu flakonus.

No DAV punktiem un DAV laukumiem sašķirotie atkritumu tiek nogādāti šķirošanas līnijā, kur savāktais materiāls tiek pāršķirot un sagatavots otrreizējai pārstrādei. Šķirošanas līnijas jauda ir 20 t diennaktī, un ar tās palīdzību var pāršķirot visā reģionā savāktos šķirotos atkritumus.

Gāzes apgāde

Jelgavas pilsētas gāzapgāde tiek padota no gāzes regulēšanas stacijām (GRS) – “Jelgava – 1” Jelgavas rajona Vircavas pagastā un “Jelgava – 2” Jelgavas rajona Cenu pagastā.

Jelgavas pilsētas gāzapgādi nodrošina šāda sadales gāzesvadu sistēma:

- 1) augstā spiediena ($P < 1,2$ MPa; fakt. $P < 0,4$ MPa) sadales gāzesvads D 530 mm posmā no GRS – “Jelgava – 2”, Jelgavas rajona Ozolnieku novada Cenu pagastā līdz Rubeņu ceļa un Parka ielas krustojuma rajonam (GRP – 21), Jelgavas pilsētā;
- 2) vidējā spiediena ($P < 0,4$ MPa) sadales gāzesvads D 530 mm posmā no Rubeņu ceļa un Parka ielas krustojuma rajona (GRP – 21) līdz Cukura ielas un Aviācijas ielas krustojuma rajonam – Egļu iela, Apiņu iela, Priežu iela, Zvaigžņu iela un Austrumu iela;
- 3) vidējā spiediena ($P < 0,4$ MPa) sadales gāzesvads D 325 mm posmā no Zvaigžņu ielas un Priežu ielas krustojuma rajona līdz Rīgas ielas, Pērnavas ielas un Pumpura ielas krustojuma rajonam – Pumpura iela;
- 4) vidējā spiediena ($P < 0,4$ MPa) sadales gāzesvads D 426 mm posmā no Rīgas ielas, Pērnavas ielas un Pumpura ielas krustojuma rajona līdz Loka maģistrāles un Kalnciema ceļa krustojuma rajonam – Pērnavas iela, Bērzu ceļš un Loka maģistrāle;
- 5) vidējā spiediena ($P < 0,4$ MPa) sadales gāzesvads D 426 mm posmā no GRS – “Jelgava – 1” līdz Ganību ielas un Atmodas ielas krustojuma rajonam – Lāču iela, Dzelzceļnieku iela, Rūpniecības iela, Atmodas iela, Dambja iela, Tirgoņu iela un Ceriņu iela;
- 6) vidējā spiediena ($P < 0,4$ MPa) sadales gāzesvads D 325 mm posmā no Pulkveža Oskara Kalpaka ielas, Rūpniecības ielas un Dzelzceļnieku ielas krustojuma rajona līdz Ganības ielas un Pļavu ielas krustojuma rajonam – Rūpniecības iela, Pasta iela, Pulkveža Oskara Kalpaka iela, Dārza iela, Jēkaba iela, Filozofu iela, Raiņa iela, Pļavu iela, Garozas iela un Cukura iela;
- 7) vidējā spiediena ($P < 0,4$ MPa) sadales gāzesvads D 325 mm posmā no Pasta ielas un Raiņa ielas krustojuma rajona līdz Zvejnieku ielas un Blaumaņa ielas krustojuma rajonam – Pasta iela, Dobeles iela, Viestura iela, Kazarmes iela un Blaumaņa iela.

Ar dabasgāzi tiek nodrošināti tādi Jelgavas pilsētas mikrorajoni kā Viskaļi, Aveņu ciems, Centrs, Ģintermuiža, Satiksmes ielas mikrorajons, Meiju ceļa mikrorajons, 4. līnijas mikrorajons, 5. līnijas mikrorajons, Bemberi, Depo mikrorajons, RAF mikrorajons, Valdeka, Pārlielupe.

Palielinoties dabasgāzes patēriņiem Jelgavas pilsētas teritorijā, nepieciešams veikt spiediena paaugstināšanu līdz 1,2 MPa (1. kārtā $P < 0,6$ MPa; perspektīvā $P < 1,2$ MPa) augstā spiediena sadales gāzesvadā D 530 mm posmā no GRS – “Jelgava – 2”, Jelgavas rajona Cenu pagastā līdz Rubeņu ceļa un Parka ielas krustojuma rajonam (GRP – 21), Jelgavas pilsētā, veicot GRP – 21 rekonstrukciju ar caurlaides spēju 29 000 nm³/h.

Jaunu individuālo dzīvojamo rajonu gāzapgāde paredzēta nodrošināt ar vidējā spiediena $P < 0,01$ MPa gāzesvadu sistēmām un zemā spiediena $P < 0,0025$ MPa gāzesvadu sistēmām.

Elektroapgāde

Elektroapgādi Jelgavas pilsētā nodrošina trīs pārvades tīklu transformatoru apakšstacijas – 330/110/20/10kV apakšstacija “Viskaļi”, kas atrodas pilsētas dienvidu daļā, pilsētas ziemeļrietumu daļā atrodas 110/20/10 kV apakšstacija “Miezīte”, bet ziemeļaustrumu daļā atrodas 110/20/10 kV apakšstacija “RAF”. Apakšstacija “Viskaļi” ir pieslēgta pie energosistēmas ar četrām 330 kV un septiņām 110 kV elektropārvades līnijām. Apakšstacijas “Miezīte” un “RAF” ir pieslēgtas pie energosistēmas ar divām 110 kV elektropārvades līnijām. Jelgavas reģiona elektroapgādes drošības paaugstināšanai līdz 2015. gadam ir plānots rekonstruēt apakšstaciju “Viskaļi”, modernizējot primāro shēmu un iekārtas.

No minētajām apakšstacijām elektroapgāde līdz pilsētas patērētājiem tiek novadīta pa 20 – 0.4 kV elektrotīkliem, kurus veido gaisa un kabeļi līnijas. Gaisvadu līnijas sastāda 366 km (20 kV (kailvadi un izolētie vadi) – 101 km, 0.4 kV (kailvadi un piekarkabelis AMKA) – 265 km. Kabeļu līnijas – 431 km.

Jaunus pilsētas rajonus un lielus patērētājus būs iespējams pieslēgt pie esošām 110 kV apakšstacijām, vai izbūvējot jaunas apakšstacijas un attiecīgi attīstot 20 – 0.4 kV tīklus saskaņā ar pieslēguma kārtību.

Jaunu objektu vai dzīvojamo teritoriju izbūves gadījumā jāparedz jaunu 20/0,4 kV tīklu izbūve.

Siltumapgāde

Jelgavā siltumapgādi nodrošina Jelgavas pilsētas centralizētā siltumapgādes sistēma (CSAS) vai autonomi (lokāli) siltuma avoti, kas izbūvēti katras ēkas vai nelielas ēku grupas siltumapgādei. Aptuveni 65% Jelgavas iedzīvotāju dzīvo mājās, kas pieslēgtas CSAS. Lielupes kreisajā krastā izvietoto patērētāju centralizētai siltumapgādei siltumenerģiju ražo divas katlu mājas, kas atrodas Ganību ielā 71 un Rūpniecības ielā 73. Patērētāju, kuri atrodas ievērojamā attālumā no CSAS tīkliem, siltumapgādi nodrošina četras autonomas siltumapgādes sistēmas – Kalnciema ceļā, Institūta, Skautu un Neretas ielā.

Siltumenerģijas ražošanai izmantojamais kurināmā veids ir dabas gāze.

Kopējais CSAS tīklu garums – 70,0 km, no kuriem 45,7 km ir apakšzemes tīkli bezkanāla ieguldījumā vai izvietoti dzelzsbetona kanālos, 6,3 km izvietoti uz virszemes balstiem un atlikušie 18,0 km atrodas ēku tehniskajos koridoros.

Jelgavas pilsētā no 1995. gada līdz 2000. gadam tika realizēts Pasaules Bankas projekts, kura ietvaros tika veikta siltumenerģiju ražojošo iekārtu modernizācija un automatizācija, uzstādot Eiropas prasībām un tehnoloģiju attīstības līmenim atbilstošas iekārtas. 2008. gada oktobrī tika nodots ekspluatācijā jauns siltumenerģijas avots Aviācijas ielā 47 – 28 MW gāzes katlu māja. Līdz 2012. gadam ir plānots izbūvēt vēl vienu koģenerācijas staciju, kur kā kurināmais tiks izmantota biomasa.

VIDES KVALITĀTE

Ūdeņu kvalitāte

Jelgavas pilsētas teritorijā plaši izplatīti smilšaina sastāva kvartāra nogulumu, kuri satur gruntsūdeņus, un kurus izmanto individuālo māju ūdensapgādei, kā arī nesenā pagātnē izmantoja centralizētajai ūdensapgādei (Ruļļukalna iecirknis). Nelielās aerācijas zonas

biezuma (1-2m) un to veidojošo ūdeni caurlaidīgo nogulumu dēļ kvartāra nogulumu ūdeņi nav aizsargāti no virszemes piesārņojuma.

Artēzisko ūdeņu aizsargātība no virszemes piesārņojuma tiek izskatīta pirmajiem zem kvartāra nogulumiem iegulošajiem ūdens horizontiem (Jelgavas pilsētas un Teteles ūdensgūtnes teritorijā tie ir Pļaviņu-Amulas ūdens horizontu kompleksa Amulas slāņi). Amulas slāņu griezumā dominē ūdeni vāji caurlaidīgie dolomītmerģeļi, kuri aizsargā zemāk iegulošo Stipinu ūdens horizontu. Amulas slāņu biezums ir 3-42 m (vidēji 18 m). Vietām Amulas slāņi ir apūdeņoti (DB 3409,7647 un 8949). Kopumā Amulas slāņus pārklāj ūdeni vāji caurlaidīgie morēnas nogulumi, kuru biezums svārstās no 0 līdz 29 m (vidēji 16 m), līdz ar to apūdeņotie Amulas slāņi vietām var būt neaizsargāti vai arī daļēji aizsargāti. Dziļāk iegulošie Stipinu horizonta pazemes ūdeņi ir labi un ļoti labi aizsargāti, jo tos pārklāj kvartāra (morēnas) un Amulas slāņu (dolomītmerģeļi) nogulumi, kuru biezums sasniedz atbilstoši 10-20 m un vairāk par 20 m.

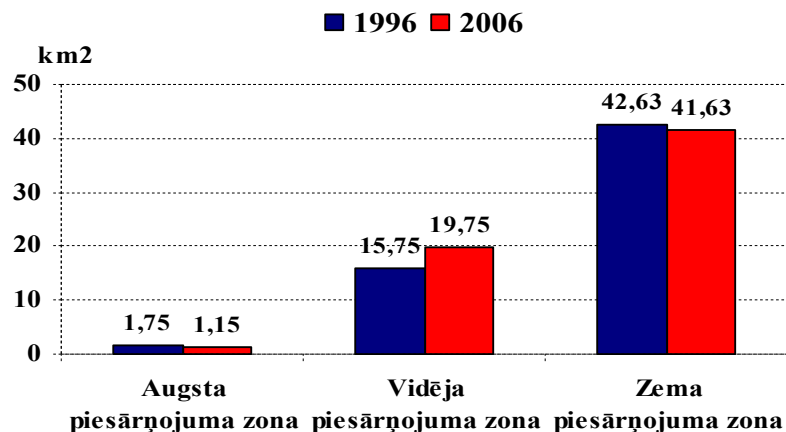
Biežāk ūdensapgādei izmantojamais Gaujas ūdens horizonts ir ļoti labi aizsargāts, jo to pārklāj daudzi ūdeni vāji caurlaidīgi slāņi, kuru kopējais biezums pārsniedz 20 m (faktiski vidēji 70 m).

Pie ūdens horizontu aizsargātības novērtēšanas vērā tiek ņemts tikai viens svarīgs rādītājs – ūdeni vāji caurlaidīgo iežu biezums, kas pārsedz pirmo zem kvartāra iegulošo spiedienūdeņu horizontu. Šis rādītājs gandrīz visā pilsētas teritorijā ir un tas pārsniedz 10 m, tikai iecirknī - pilsētas centrs un ziemeļu rietumu daļā pārsedzošo iežu biezums ir mazāks par 10 m. Atbilstoši normatīvo aktu prasībām teritorijas, kuras pārklātas ar ūdeni vāji caurlaidīgajiem iežiem, kuru biezums ir <10 m, nav aizsargātas no virszemes piesārņojuma, labi aizsargātas un ļoti labi aizsargātas skaitās tās teritorijas virs, kurām ūdeni vāji caurlaidīgo iežu biezums sasniedz atbilstoši 10-20 m un vairāk par 20 m.

Neskatoties uz Gaujas horizonta pazemes ūdeņu ļoti labo dabīgo aizsargātību, piesārņojuma iekļūšanu ūdens horizontā nevar izslēgt. Par piesārņojuma vadītājiem var kalpot paši Gaujas horizonta ekspluatācijas urbumi, kuros pa urbumu atveri vai aizcauruļu telpu var iekļūt piesārņotie gruntsūdeņi vai citu horizontu ūdeņi, kuri satur paaugstinātas normēto komponentu koncentrācijas. Jelgavas pilsētas un Teteles ūdensgūtnes teritorijā šī parādība saistīta ar sulfātu koncentrācijas un cietības palielināšanos Gaujas horizonta urbemos, kuriem ir bojāta izolācija (trūkst cementācija un blīves u.c.), no augstāk iegulošajiem horizontiem, kur sulfātu saturs ir līdz 1600 mg/l. Par potenciāliem piesārņojuma vadītājiem kalpo pamesti, neizmantoti urbumi. Šos urbumus nepieciešams likvidēt. Visiem izmantotajiem urbumiem jānodrošina stingra režīma aizsargjosla, urbumu atveres hermētiskums u.c.

Gaisa kvalitāte

Vides kvalitātes novērtēšanai pilsētā 2006.un 2007 gadā tika veikts pētījums, izmantojot bioindikācijas metodes. Pētījuma rezultātā noskaidrots, ka 68% pilsētas teritorijas ir attiecināma uz zema piesārņojuma zonu, 29% uz vidēja, bet 3% uz augsta piesārņojuma zonām. Iegūtie rezultāti uzrāda, ka, salīdzinot ar 1996.gada situāciju, augsta piesārņojuma zona ir samazinājusies, bet vidēja piesārņojuma zona paplašinājusies. Kopumā piesārņojums pilsētas teritorijā ir samazinājies par 10%.

6.att. Gaisa piesārņojuma zonas pilsētas teritorijā un salīdzinājums situācijai 1996. un 2006.gadā

Avots: Pētījums „Vides kvalitātes izvērtēšana un gaisa piesārņojuma zonējuma izstrādāšana Jelgavas pilsētas administratīvajā teritorijā” 2007

Veiktie bioindikācijas pētījumi atklāja atmosfēras piesārņojumu radošos objektus un ļāva izdalīt trīs piesārņojuma zonas. Virzienā no pilsētas centra uz perifēriju piesārņojuma zonas mainās no piesārņotākās uz tīrāko. Piesārņojums galvenokārt koncentrējas gar galvenajām transporta (gan dzelzceļa, gan autotransporta) plūsmas maģistrālēm, kā arī ap lielākajām rūpnieciskajām teritorijām.

Jelgavā galvenos gaisa piesārņojuma avotus var iedalīt divās grupās:

- 1) Enerģētikas uzņēmumi, kas ar siltumu un silto ūdeni apgādā gan dzīvojamo, sabiedrisko un pakalpojumu sektoru, gan ražošanas objektus.
- 2) Pārējie objekti, kas ietver ražošanas uzņēmumus, transportu un individuālo apkuri, kas kā kurināmo izmanto gan dabas gāzi, gan citus kurināmā veidus – ogles, mazutu, koksnes atlikumus un malku.

Izvērtējot autotransporta ietekmi uz vides kvalitāti Jelgavas pilsētas teritorijā noskaidrots, ka galvenajās pilsētas ielās pētījuma rezultāti norāda uz samērā augstu piesārņojumu. Vislielākais piesārņojums konstatēts lielāko transporta maģistrāļu krustojumos Lielā ielā, Tērvetes ielā, pie Dzelzceļa stacijas un Garozas - Rīgas ielu krustojumā.

Apstādījumi

Pilsētas apstādījumus veido parki, skvēri, iekškvartālu un ielu stādījumi. Parki pilsētā tiek izmantoti kā būtiska ainavas sastāvdaļa, kultūras pasākumu norises vietas, kultūrvēsturiskās vides sastāvdaļa. Kvalitatīvas pilsētvides veidošanā svarīga loma ir labi koptiem un iedzīvotājiem pieejamiem parkiem, skvēriem, iekškvartālu un ielu stādījumiem. Jelgava ir pietiekami nodrošināta ar apstādījumiem, taču daudzviet tie ir novecojuši un nepietiekoši labi uzturēti. Nepieciešama vairāku parku rekonstrukcija, apstādījumu kvalitatīva uzlabošana un atjaunošana.

Pilsētas centrālajā daļā esošo parku un skvēru raksturojums

Nosaukums	Apraksts
Ā.Alunāna parks	Izveidots bijušo Jāņa kapu vietā. Par parka vēsturi liecina stādījumu izvietojums un pieminēklis Ādolfam Alunānam. Parks kalpo kā pilsētnieku atpūtas vieta. Nepieciešama stādījumu un labiekārtojuma uzlabošana
Stacijas parks	Izveidots Sv.Jāņa baznīcai piegulošo kapu vietā, ar platiem pastaigu ceļiem un laukumiem. Parkā ir liela dažādu koku un puķu apstādījumu dažādība. 1992. gada 21. novembrī no jauna izveidots un atklāts Lāčplēša pieminēklis, balts piemiņas krusts 1919. gada sarkanā terora upuriem. 2003.gadā izveidots “Eiropas dārzs” ar ES dalībvalstis un Latviju simbolizējošiem kokiem un krūmiem. Nepieciešama Lāčplēša pieminēkļa apkārtnes labiekārtošana un celiņu seguma daļēja uzlabošana
Raiņa parks	Viens no sakoptākajiem parkiem ar pārdomātu apstādījumu plānojumu, intensīvi izmantots gan atpūtai, gan caurstaigāšanai. Parkā aug reti un vērtīgi augi. Parkā uzstādīts tēlnieka Kārļa Zemdegas veidotais krūšutēls latviešu tautas dzejniekam Rainim. Ir izstrādāts parka rekonstrukcijas projekts, kas paredz žoga un strūklakas izbūvi, bērnu rotaļu laukuma ierīkošanu, celiņu segumu rekonstrukciju, stādījumu inventarizāciju, izvērtēšanu un rekonstrukciju
Hercoga Jēkaba laukums	Pilsētas vizītkarte - galvenais pilsētas laukums, kas izveidots pēc Otrā pasaules kara bijušā Jelgavas tirgus un tā tuvumā esošās apbūves vietā. Izstrādāta idejas skice laukuma rekonstrukcijai galveno asi novietojot kultūras nama virzienā. Optimizējot stādījumus, veicama parka celiņu un laukumu ierīkošana. Papildināms ar strūklakām un mazām arhitektūras formām. Pielietojams plaša mēroga pasākumiem.
Trīsvienības laukums	Atrodas vecākās Jelgavas baznīcas - pirmās Eiropā jaunuzceltās luterāņu baznīcas - teritorijā. Uzstādīts J.Čakstes pieminēklis, veikta labiekārtošana. Laukuma labiekārtošana plānota kopā ar Trīsvienības torņa rekonstrukciju
Pasta sala	Pilsētas atpūtas un izklaides vieta. Plānots kā plašs atpūtas un izklaides komplekss, vieta sportiskai atpūtai ar velosipēdu, laivu un sporta inventāra nomu, arī peldvietas. Lai iedzīvotājiem būtu ērtāk nokļūt salā, paredzēts izbūvēt gājēju tiltu pāri Driksai.

Aizsargājamās dabas teritorijas

Jelgavas teritorijā atrodas dabas liegums - „Lielupes palienes pļavas”. Lieguma kopējā platība ir 353 ha, ko veido četras palieņu pļavu platības abos Lielupes krastos. No tām pirmā (211 ha) atrodas Pils salā un piegulošajā teritorijā Lielupes labajā krasā; otrā (50 ha) – Lielupes kreisajā krastā starp tās pietekām Vircavu un Platoni.

Ar Vides ministrijas 2004.gada 13.aprīļa rīkojumu dabas liegums ir iekļauts Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) sarakstā. Kā vērtīgs biotops, nozīmīga putnu ligzdošanas vieta un reto augu sugu atradne, 1992.gadā tas ir iekļauts arī Pasaules Dabas fonda (WWF) Latvijas dabas aizsardzības plāna vērtīgo vietu sarakstā, *CORINE biotopes* projekta vietu sarakstā un *BirdLife International* Eiropas putniem nozīmīgo vietu starptautiskajā sarakstā.

Lieguma teritoriju - Pils salu un tai pretējā krastā esošās platības, kā arī pļavu teritoriju starp Platones un Vircavas upēm - aktīvi izmanto Jelgavas pilsētas iedzīvotāji kā atpūtas un

makšķerēšanas vietu. Labiekārtoto atpūtas vietu un infrastruktūras trūkums izraisa paaugstinātu un nekontrolētu antropogēno slodzi uz teritoriju (taku tīkla veidošanās, piegružošana ar sadzīves atkritumiem, pārraktas pļavas krastu tuvumā makšķerēšanas ēsmas meklējumos).

Liegums dibināts 1999.gadā, bet paplašināts 2004.gadā. Liegumam 2006.gadā izstrādāts dabas aizsardzības plāns.

PILSĒTBŪVNIECISKĀ STRUKTŪRA

Kultūrvēsturiskais mantojums

Jelgavas pilsētas plāns pirmo reizi tika izveidots 1651.-1652.gadā, kad hercoga Jēkaba laikā pilsēta piedzīvoja savu uzplaukumu. 1795.gadā Jelgavu iekļāva Krievijas sastāvā un tā kļuva par Kurzemes guberņas centru. 1849.gadā tika izgatavots jauns pilsētas plāns. Vecās apbūves un saimniekošanas tradīcijas ir vēl šobrīd nolasāmas esošajā ielu tīklā, kulta celtņu un bijušā pilsētas aizsarggrāvja līnijas novietnē. Pilsētas koka apbūves arhitektoniskās vērtības kulminācija tika sasniegta 19.gs. vidū, ko pamazām nomainīja mūra apbūve, kas atainoja Eiropā valdošos būvstīlus - neoklasicismu, jūgendstilu, funkcionālismu, nacionālo romantismu.

Pilsētas kultūrvidi izpostīja karš. Jelgava ir vienīgā Latvijas pilsēta, kas smagi cietusi abos pasaules karos, zaudējot lielu daļu savas kultūrvēsturiskās apbūves telpas.

Jelgava pēc krievu aviācijas uzlidojuma un nodedzināšanas 1944.gada 31.jūlijā - un pēc apzinātas kultūras pieminekļu novākšanas politikas un jaunas, proporcionāli svešādas apbūves stilistiskas ienešanas - 40.gadu beigās zaudēju savu vēsturiskās apbūves veidolu. Ir palikusi tikai neliela daļa no pilsētas vēsturiskās apbūves, kurai šobrīd ir jāveltī vislielākā uzmanība un līdzekļu piesaiste, veicot konservāciju un fotofiksāciju. It īpaši tas attiecas uz veco koka apbūvi.

Pilsētai attīstoties, ir jā saglabā kultūrvēsturiskais mantojums, dodot īpašu prioritāti tā konservācijas un restaurācijas procesam. Jelgavas pilsētas teritorijas plānojums nosaka pasākumus, kas veicami kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai:

- 1) saglabāt kultūras pieminekļiem un to teritorijām atbilstošu vidi un kultūrainavu;
- 2) nodrošināt esošo kultūras vērtību iespējami pilnīgāku eksponēšanos uz jaunās apbūves struktūras un mēroga fona;
- 3) veicināt konkrēta kultūrvēsturiskā mantojuma arhitektonisko un vēsturisko izpēti, tā rodot iespēju sakārtot šīs vides kompozicionālo risinājumu.

Pilsētas centrālajā daļā ietilpst divas kultūrvēsturiskā mantojuma pilsētbūvniecības pieminekļa grupas:

C grupa

J.Asara-Svētes-Pulkv.O.Kalpaka—Sakņudārza-Valņu-Dārza-Ūdensvada-Mātera-Sudrabu

Edžus-Zirgu-Stacijas-Veidenbauma ielas

Šajā teritorijā saklājoties 19. gs.beigu 1-2 stāvu koka apbūvei un 20.gs. 20.-30.gadu apbūves stilistikai, ir izveidojies jaukta tipa vēsturiskais apbūves rajons. Īpaši tas ir sakāms par Valsts ģimnāzijas (15.maija) skolas ēkas apjomu, kas uzbūvēts vēsturiskajā koka arhitektūras zonā (bijušais Zirgu tirgus). Apkārtējās ieliņas vēl saglabā tipisko koka arhitektūras būvniecības stilu.

Teritorijā nepieciešams:

- 1) apzināt bijušo Lielo kapu un Sv.Jāņa baznīcas kapu robežas un to kultūrvēsturisko vidi, restaurējot dendroloģisko zaļumu zonu un atjaunojot atsevišķus demontētos, kultūrvēsturiski nozīmīgos pieminekļus, izmantojot arhitektoniskās un vēsturiskās izpētes materiālus.
- 2) rekonstruēt nopostīto Jāņa ielas apbūvi, saglabājot apbūves proporcijas, kas raksturīgas Mātera ielas nepāra numuru pusei, tā noslēdzot arhitektoniski vienotu pilsētbūvniecisko ansambli bijušo Jāņa kapu ziemeļu un rietumu daļā;
- 3) veidot Mātera ielas dienvidu daļai vienotu pilsētbūvnieciski arhitektonisko telpas sasaisti ar Zirgu – Veidenbauma - Stacijas ielu vēsturiskās apbūves raksturu;
- 4) apzināt bijušās Vienības (Nikolaja) baznīcas vēsturisko telpu pie Mātera-S.Edžus ielu krustojuma.

D grupa

Stacijas-Zemgales prosp. –Jāņa –Sliežu –Akadēmijas –Palīdzības –Raiņa -Katoļu-Lielā-Pasta ielas

Šajā apbūves zonā dominē 19.gs. 80.-90.gadu daudzstāvu dzīvojamo namu apbūve (Zemgales prospekts, Akadēmijas iela), kas, pilsētai attīstoties, izauga aiz bijušā pilsētas aizsarggrāvja jeb aizsargvaļņa kontūras, tā savienojot pilsētas centra apbūvi ar atpūtas zonu - *Lustgarten* (tagad - stacijas preču laukums) pilsētas centra dienvidu daļā. Šobrīd šajā teritorijā ir saglabājušies nozīmīgi valsts nozīmes pieminekļi kā Academia Petrina, Sv.Trīsvienības baznīcas zvanu tornis, Sv.Jura un Sv.Marijas katoļu baznīca, Sv.Simeona un Sv.Annas pareizticīgo baznīca, katoļu baznīcas un pareizticīgo baznīcas draudzes ēkas.

Šajā zonā atradās arī nopostītais Latviešu Biedrības nams, kas tika celts 1908.gadā pēc arh. Egles projekta. Ēka atradās gandrīz līdzās Rātslaukumam - Katoļu ielā 11. Ap 100 m garais Katoļu ielas notinums no Raiņa līdz bijušajai Bisenieku ielai veidoja savdabīgu 19.gs.80.gadu - 20.gs.sākuma 3-4 stāvu mūra apbūvi. Šīs ielas kvartāla stūros kā vertikālās dominantes atradās Sv.Jura un Sv.Marijas katoļu baznīca (Raiņa- Katoļu) un Latviešu Biedrības nams (Bisenieku- Katoļu). Šai apbūves telpai piekļaujas Hercoga Jēkaba laukuma pēckara apbūve. Tādējādi līdz ar Sv.Trīsvienības baznīcas torņa rekonstrukcijas pabeigšanu, iespējama vecā pilsētas Rātslaukuma vietas atgūšana, esošajā laukumā sintezējot apbūves vēsturisko stilistiku, bet Sv.Trīsvienības baznīcas tornis atgūtu bijušās vertikālās dominantes raksturu laukumam.

Izvērtējot definēto pilsētbūvniecisko zonu, nepieciešams:

- 1) saglabāt apbūves arhitektonisko struktūru ap bijušajiem īres namiem Zemgales prospektā (Nesterova, Kaugura, grāfa Keiserlinga, Frišmaņa nami), kā arī ap bijušo Reitera patversmes ēku. Ir jādemontē cietuma apbūve upes aizsargjoslā, kas slāpē galvenās skatu līnijas uz vēsturiskās apbūves panorāmu un Sv.Jāņa baznīcas torņa smaili no Palīdzības ielas puses (Driksas upes promenādes zona).
- 2) atrisināt vienotu kulta celtni un vēsturiskās apbūves kompozicionālo telpu starp - Sv.Jura un Sv.Marijas katoļu baznīcu un tās dārzu - Academia Petrina - Sv.Simeona un Sv.Annas pareizticīgo baznīcu un tās dzīvojamo fondu - katoļu baznīcas draudzes ēku - Mežsaimniecības fakultātes parka zonu;
- 3) izveidot iekškvartāla dārzu starp katoļu baznīcas draudzes ēku un Sv.Simeona un Sv.Annas pareizticīgo baznīcu un tās draudzes ēku ar dzīvojamo ēku.

Pilsētas struktūra

Jelgavas daudzstāvu dzīvojamo rajonu teritorijas veidojušās vēsturiski, laika periodā no pirmajiem pēckara gadiem, kad pēc pilnīgas Jelgavas nopostīšanas 2.Pasaules kara laikā ēku atjaunošanas darbi koncentrējās lielāko tiesu pilsētas centrālajā daļā, līdz astoņdesmito gadu beigām. Padomju laikā būvētie dzīvojamie rajoni ir pārmērīgi lieli, utilitāri tipizēti un bezpersoniski, to tehnoloģiskā un celtniecības kvalitāte ir ļoti zema. Pasākumi dzīvojamās vides kvalitātes uzlabošanai ir jāveic gandrīz visos rajonos, tomēr katram rajonam tie būs atšķirīgi atkarībā no celšanas gada, dzīvojamās apbūves tipa, labiekārtojuma līmeņa u.c. faktoriem, kas nosakāmi konkrētā plānošanas procesā.

7.att. TA Jelgavas pilsētas teritorijā

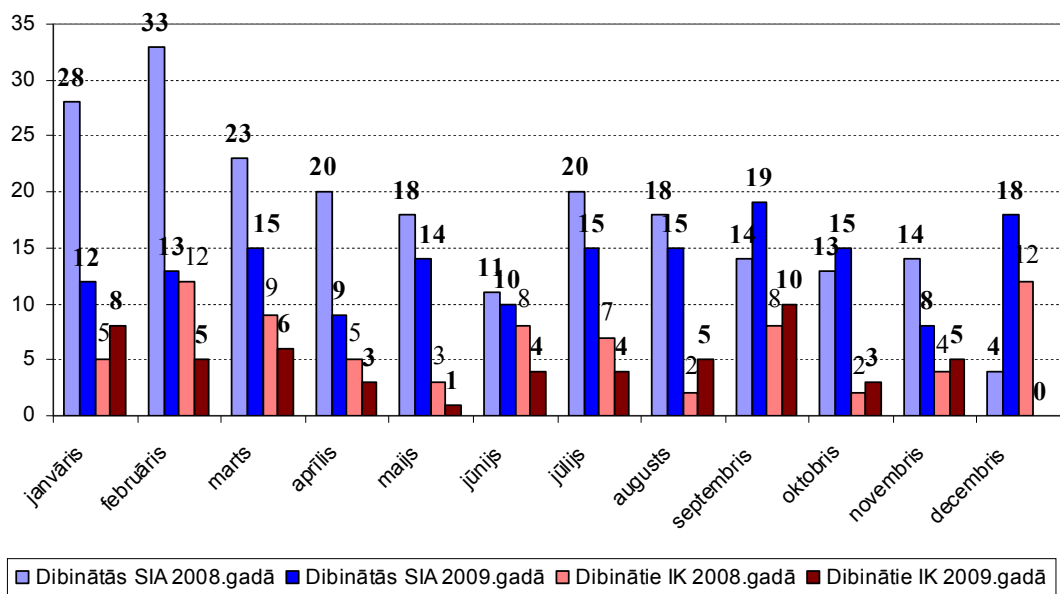
Četrdesmito gadu beigās ar daudzstāvu dzīvojamām ēkām tika apbūvēts pirmais kvartāls pilsētas centrālajā daļā. Minētajā laikā būvētās dzīvojamās ēkas bija trīs līdz četrus stāvu ķieģeļu mūra celtnes ar koka konstrukcijas starpstāvu pārsegumiem un azbestcements lokšņu jumta segumu. Ēka bija novietota ievērojot kvartāla perimetrālās apbūves principus. Ēkas tika būvētas lielākoties pēc individuāliem projektiem. Sešdesmitajos gados Jelgavā tika sākta sērijveida daudzstāvu dzīvojamo ēku būvniecība. Šajā laikā intensīvi tika piesaistītas 316.sērijas piecu stāvu dzīvojamās ēkas ar maza gabarīta dzīvokļiem. Šādas ēkas arī izvietotas pārsvarā pilsētas centrālajā daļā. Apbūves kvartālos sāka parādīties tā sauktā brīvā plānojuma principi, kad celtnu novietojums zemes gabalā tika noteikts vadoties pēc meridionālās orientācijas, lai panāktu labvēlīgu dzīvojamo telpu insolāciju.

Septiņdesmitajos gados, ņemot vērā, ka pilsētas centrālajā daļā brīvu zemes gabalu apbūvei bija palicis maz, dzīvojamo ēku celtniecībai tika paredzētas jaunas teritorijas pilsētas

perifērijas daļā. Dzīvojamo ēku celtniecība tika veikta pēc resoru principa, kas paredzēja, ka vairākiem lielākajiem rūpniecības uzņēmumiem un iestādēm tika noteikts savs apbūves kvartāls, kurā par šo organizāciju līdzekļiem bija jāizbūvē inženierkomunikācijas, pievedceļi, labiekārtojums un, protams, dzīvojamās ēkas. Katrā apbūves kvartālā saskaņā ar detaļplānojumu tika paredzēts sabiedriskais centrs, tirdzniecības un pakalpojumu iestādes, bērnu dārzi un citas infrastruktūras iestādes. Diemžēl galvenais akcents tika likts uz dzīvokļu celtniecību, sabiedrisko ēku būvniecībai neatvēlot nepieciešamos līdzekļus. Attīstot šādu dzīvokļu celtniecības politiku ir izveidojusies situācija, ka vairākās pilsētas vietās ir nepabeigti dzīvojamo ēku kvartāli vai ēku grupas, kuri sadrumstalo pilsētas apbūves struktūru, uz tiem ir izbūvētas nepamatoti garas inženierkomunikāciju trases, kurās ir lieli enerģijas zudumi. Iedzīvotājiem rodas neērtības pārvarot ievērojamus attālumus no dzīvojamās zonas līdz darba vietām vai sabiedriskajām iestādēm pilsētas centrālajā daļā. Pārsvarā ēku būvniecībai tika izmantoti tipveida projekti.

EKONOMISKĀ SITUĀCIJA

Jelgavā nozīmīgas nozares ir metāla izstrādājumu ražošana un mašīnbūve, koksnes un koka izstrādājumu ražošana, izdevējdarbība un poligrāfija, nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošanas nozare, kuras apjomam ir tendence palielināties, u.c. Tekstilizstrādājumu ražošanai ir tendence samazināt savu īpatsvaru, kam par pamatu ir algu pieaugums valstī, un uzņēmumu nespēja konkurēt ar Āzijā ražoto preču cenu. Pēdējo gadu laikā ir vērojama metālapstrādes un mašīnbūves nozares atdzimšana, pilsētā tiek atvērti jauni uzņēmumi. Lielākie Jelgavas metālapstrādes uzņēmumi ir konkurētspējīgi ārējā tirgū, un, lai saglabātu šo konkurētspēju, daļa pilsētas metālapstrādes uzņēmumu izmantoja ES Struktūrfondu līdzekļus tehnoloģisko iekārtu nomaiņai un procesu optimizācijai, kas dod iespēju celt darba ražīgumu un produkcijas kvalitāti. Jelgavā kokapstrādes un mēbeļu ražošanas nozares raksturīgas ar to, ka tiek ražota kokapstrādes produkcija ar augstu pievienoto vērtību, kura daļēji tiek eksportēta. 2009.gadā Jelgavas pilsētā reģistrēti 54 individuālie komersanti un 163 SIA, kā arī 1 filiāle. Kopā 2009.gadā komercreģistrā reģistrēti 218 uzņēmumi ar juridisko adresi Jelgavā, likvidēti 67 uzņēmumi. Reģistrēto uzņēmumu skaits pārsniedz likvidēto uzņēmumu skaitu vairāk kā 3 reizes(3,25). Salīdzinot ar 2008.gadu, kad reģistrēti bija 288 uzņēmumi un likvidēti 46, 2009.gadā ir pieaudzis likvidēto uzņēmumu skaits un samazinājies dibināto uzņēmumu skaits.

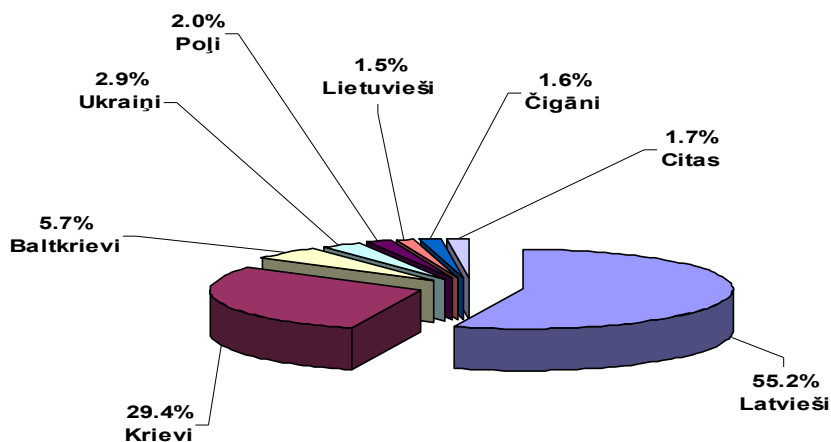

8.Attēls: SIA un IK dibināšanas dinamika Jelgavas pilsētā 2008. un 2009.gadā
Avots: SIA „Lursoft” dati

2009.gada I ceturksnī Jelgavas pilsētā reģistrēti 19 individuālie komersanti, viena filiāle (Swedbankas) un 40 SIA, 2009.gada II ceturksnī reģistrēti 8 individuālie komersanti un 33 SIA, 2009.gada III ceturksnī reģistrēti 19 individuālie komersanti un 49 SIA, IV ceturksnī 8 individuālie komersanti un 41 SIA.

SOCIĀLĀ STRUKTŪRA

Etniskais sastāvs

9.att. Nacionālais sastāvs Jelgavā 2008.gadā, procentos no kopējā iedzīvotāju skaita

Avots: LR Centrālā statistikas pārvalde

Iedzīvotāju nacionālais sastāvs laika posmā no 2000.gada ir bijis praktiski nemainīgs. Nedaudz samazinājās krievu tautības iedzīvotāju īpatsvars, bet palielinājās latviešu tautības iedzīvotāju īpatsvars (par 4,2 procentpunktiem).

Izglītība

Pirmsskolas izglītības programmas Jelgavā īsteno 8 pašvaldības un 7 privātās pirmsskolas izglītības iestādes. Piecgadīgo un sešgadīgo bērnu obligātās pirmsskolas izglītības programmas īsteno arī Jelgavas 2.pamatskola, Jelgavas 3.pamatskola, Jelgavas 4.pamatskola un Jelgavas 6.vidusskola.

Vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības programmas latviešu mācību valodā piedāvā Jelgavas 1.ģimnāzija, Jelgavas Valsts ģimnāzija, Jelgavas 4.vidusskola, Jelgavas Spīdolas ģimnāzija, Jelgavas 3.pamatskola, Jelgavas 4.pamatskola, Jelgavas 1.sanatorijas internātpamatskola, Jelgavas speciālā internātpamatskola, Jelgavas speciālā pamatskola, Jelgavas Vakara (maiņu) vidusskola un R.Lazdiņas privātskola „Punktiņš”.

Jelgavas 5.vidusskola, Jelgavas 6.vidusskola, Jelgavas 2.pamatskola, Jelgavas speciālā internātpamatskola, Jelgavas speciālā pamatskola, Jelgavas vakara (maiņu) vidusskola piedāvā mazākumtautību izglītības programmas.

Profesionālo izglītību piedāvāja Jelgavas Amatu vidusskola, Jelgavas Mūzikas vidusskola un Jelgavas Amatniecības vidusskola, kurās 2008.gadā profesiju apguva 1332 izglītojamie, tai skaitā, 90 ieslodzījuma vietā.

Sociālā aprūpe

Pamata atbalstu iedzīvotājiem veido sociālie pabalsti, kuru lielāko daļu sastāda pabalsti daļējai dzīvokļu izmaksu segšanai, bezmaksas ēdināšanas nodrošināšanai skolā, pirmsskolas izglītības iestāžu apmeklēšanai un medicīnisko pakalpojumu apmaksai.

Liela uzmanība tiek pievērsta dzīves apstākļu uzlabošanai pensionāriem, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām un mazaizsargāto iedzīvotāju grupai.

Pilsētā ir izveidots plašs institūciju loks, kas risina ar sociālām riska grupām un nelabvēlīgajām ģimenēm saistītos jautājumus. Tādējādi tiek sniegts atbalsts iedzīvotāju grupām, kuru skaitam ir tendence pieaugt. Institūciju darbība un to sniegti pakalpojumi samazina noziedzības risku un veicina riska grupām piederīgo iedzīvotāju atgriešanos pilnvērtīgā dzīvē.

Lai uzlabotu vides pieejamību personām ar funkcionāliem traucējumiem, pilsētā ir nepieciešams pilnveidot transporta infrastruktūru, kā arī piekļūšanas iespējas sabiedriskajām un dzīvojamām ēkām.

SWOT analysis

Sector	Strengths	Weaknesses	Opportunities	Threats
Location and function	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Advantageous geographical location of the city; city is situated in the centre of Latvia, at junction of transit roads ▪ Territorial planning zoning structure permits development possibilities 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Intensive traffic through the city centre ▪ Transport intensity is increasing and thus noise pollution is increasing and noise level is higher 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Optimisation of city transport network and freight transport flow ▪ Construction of railway roundabout for transit or perfection of security in the existing transit roads ▪ Development of logistics ▪ Construction of Northern roundabout road 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Increase of transit through Jelgava ▪ Increase of the number of cars in the city ▪ High level of industrial risk on railway junction ▪ Increase of dangerous transit load
Demography	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Relatively high percentage of people at working age 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Natural growth rate is negative ▪ Population has decreased during last three years ▪ Negative migration balance 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Support to families with children, to improve demographic situation (kindergartens, material support, dwelling space) ▪ Development of attractive city environment 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ In general, a tendency for decrease of population is observed ▪ Relatively low percentage of people under working age ▪ Unemployment rate is increasing rapidly
Infrastructure	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Updated public transport platform, developed communication with Riga ▪ Scheme for organization, modeling and research of traffic has been developed ▪ Research about public transport network has been carried out ▪ Infrastructure is available (including engineering communications) ▪ Drinking water is obtained only 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Transit (including dangerous cargo transit) routes traverse city centre ▪ Current traffic organization does not permit optimal management of increasing traffic ▪ High proportion of roads and streets are in poor technical condition ▪ High proportion of non-asphalted streets ▪ Public transport and 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Improvements targeted towards safety for cyclists and pedestrians, including further development of cycling routes ▪ Development of airfield territory as logistics centre ▪ Promotion of development of public transport, enhancement of infrastructure of bus stops ▪ Adjustment of public 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Increase of the number of cars in the city ▪ High level of industrial risk on railway junction ▪ Increase of dangerous transit load ▪ Increased amounts of household waste ▪ Poor street lighting system causes risks for public safety ▪ Engineering communications are frequently placed under

Sector	Strengths	Weaknesses	Opportunities	Threats
	<p>from underground water sources</p> <ul style="list-style-type: none"> New waste-water purification appliances have been installed, allowing for further development possibilities Centralised waste management system is introduced Waste separation infrastructure is being developed Waste containers spots near multi-storey dwelling houses have been adjusted Heat-supply development strategy for city has been developed and series of activities are targeted to increasing energy-efficiency 	<p>infrastructure of streets is not appropriate for people with special needs</p> <ul style="list-style-type: none"> Bus station does not conform with standards of modern infrastructure Cargo delivery routes and times have not been defined Cycling routes are not developed widely No single transfer point for public transport In main streets of the city cycling routes are not separated from traffic Access roads to inner yards and parking lots are in poor condition Insufficient number of parking lots Engineering technical infrastructure is outworn Poor electricity supply quality that deters new investors and hinders development of ICT Insufficient access to main energy supply networks in new building territories (electricity and gas supply) Relatively high losses of heat Poor quality of drinking water (high levels of ferrum) Emergency situations as regards 	<p>transport for people with functional disabilities</p> <ul style="list-style-type: none"> Implementation of traffic safety measures for the benefit of pedestrians with functional disabilities Development of water supply and sewerage systems, including improvement of quality of drinking water Development of roads and streets Development of street lighting systems Development and improvement of heat, electricity and gas supply networks Usage of biomass as fuel Development of co-generation stations Introduction of new, more effective technologies in heat-supply companies Usage of alternative energy Promotion of municipal and private partnerships for development of energy sector 	<p>the road</p> <ul style="list-style-type: none"> Increase of amount of cars owned by citizens High level of ground-water that inconveniences development of grave-yards Dependency on external energy resources Rapid increase of costs for energy resources Cut-down of emissions quotas as set by the EU Lack of sources of alternative energy in case of emergency

Sector	Strengths	Weaknesses	Opportunities	Threats
		<p>water supply interruptions in old water supply networks</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Insufficient technical condition and quality of sewerage system ▪ Insufficiently developed district waste water drainage system ▪ Street lighting infrastructure is outworn 		
Environment	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Qualitative nature resources - low environmental pollution level ▪ Landscape and biological diversity characteristic of Zemgale has been preserved in the city ▪ One third of the city territory is green area ▪ Natural reserve (protected area) is situated in the territory of the city ▪ Lielupe river and its tributary rivers – essential element of city landscape ▪ Availability of potential recreation spots (forests, forest parks, water) ▪ Territories with increased risks have been defined and included in territorial plan 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Industrial production sites are located in the centre of the city ▪ Liquid toxic waste dump-site is located in the territory of the city ▪ All citizens do not participate in the district waste management system ▪ Significant number of historical contaminated areas ▪ Above-water management system is not effective due to aging and management shortcomings ▪ Insufficiently developed recreation areas (places for swimming, parks, forest parks, inner yards) ▪ Former industrial territories have not been arranged adequately 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Improvement of quality of green areas, adjustment of Pasta island and Lielupe river territory ▪ Lessening threats related to environmental pollution ▪ Involvement of citizens, including students and pupils, in implementation activities in line with to environmental education and environmental preservation ▪ Adjustment of infrastructure to lessen threats of flooding ▪ Modernisation of equipment that is needed for diminishing industrial risks ▪ Improvement of above-water management system ▪ Development of crisis situations management model 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Increase of environmental pollution ▪ Increase of household waste amounts ▪ Large part of the city is under major flooding risk ▪ Cross-border impact on quality of water resources in Lielupe river basin ▪ Relatively high industrial risk
Economy and Labour	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Most economically developed 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Low proportion of economically 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Continue to develop 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Increasing production costs,

Sector	Strengths	Weaknesses	Opportunities	Threats
market	<p>territory in Zemgale region, which also has an impact on the whole region</p> <ul style="list-style-type: none"> Jelgava is a trading centre of regional importance Proximity to Riga and thus availability of resources of the capital (airport, port, etc.) Industry is being developed in the city – e.g. wood-working, metal-working, machinery production and food processing Wood-working and furniture production sector is characterized by high added value. Developed and active business support network of organisations Educational and consultative support is available for start-ups and experienced enterprises. 	<p>active enterprises</p> <ul style="list-style-type: none"> High proportion of food processing output in total processing industry output; it is a subject to terms set by the EU regulations GDP per capita is lower in Jelgava than average in the country Low entrepreneurial activity, if compared to the EU average Low entrepreneurial competition and productivity Lack of start-up capital, initiative and skills required to start business Lack of qualified and well-paid work places in private sector Many of people at working age work outside the city – mainly in Riga 	<p>environment favorable for attracting investments</p> <ul style="list-style-type: none"> Promote production of goods with high added value Promote usage of modern technologies in production process, thus, promoting competitiveness and productivity Promotion of economic activities with high added value, thus promoting possibilities for qualified employment in the city Development of industrial, technologic and logistics parks, centres, clusters and business incubators Development of support mechanisms and infrastructure for starting and developing business Promotion of cooperation between enterprises and vocational education establishments to ensure training of qualified experts 	<p>including workforce costs, might lead to reduction of competitiveness of the produced goods; thus, eventually, the existing businesses suspend their activities, move production to other countries with lower production costs or the businesses would be liquidated</p> <ul style="list-style-type: none"> Lack of workforce that corresponds with needs of labour market Increase of competition Brain drain from Jelgava to Riga or abroad, because of remuneration Outflow of people at working age to other EU countries General economic recess
Education	<ul style="list-style-type: none"> Qualitative and diverse, all levels education, availed by region inhabitants as well Latvia University of agriculture – important state and regional education centre – main agricultural, food processing, 	<ul style="list-style-type: none"> Insufficient cooperation between educators and employers to prepare workforce according to requirements of modern labour market Decrease in numbers of pupils studying at general education 	<ul style="list-style-type: none"> Promotion of quality, offers and accessibility of education Promotion of life-long learning possibilities and accessibility, including e-learning and distant learning 	<ul style="list-style-type: none"> Increasing lack of teachers and experts in the education field, also lack of young experts Incompatibility between trained workforce and needs of labour market

Sector	Strengths	Weaknesses	Opportunities	Threats
	<p>veterinary, forestry and wood-working education and research centre in Latvia</p> <ul style="list-style-type: none"> Relatively high number of citizens with highest education Well-developed and qualitative adults education 	<p>establishments</p> <ul style="list-style-type: none"> Educational infrastructure at all levels is not appropriate for people with functional disabilities 	<ul style="list-style-type: none"> Promotion of cooperation among educational establishments, including adults educational establishments and employers Attraction of young experts Development of interests education Improvement of infrastructure of educational establishments, adjustments to allow access for people with functional disabilities 	
Education and Research	<ul style="list-style-type: none"> Latvia University of Agriculture, several scientific centres of university and scientific laboratories are situated in the city, thus Jelgava is one of the major science and research centres in Latvia Several research institutes and centres have been established Number of innovative enterprises is the second largest (after Riga) 	<ul style="list-style-type: none"> Insufficient development of science-related sectors Insufficient cooperation between entrepreneurs and scientists in development of new technologies and products Low investments for research, development and innovations on the part of private sector Poorly developed infrastructure that promotes innovative actions 	<ul style="list-style-type: none"> Develop city as the centre of science and innovations while using the university potential Establishment and promotion of science parks, competence and technologies transfer centres Attraction of EU financing for promotion of innovations Promotion of cooperation among entrepreneurs and science centres and institutes located in the city 	<ul style="list-style-type: none"> Lack of skilled experts and brain drain to abroad Incapacity of producing enterprises to act competitively in the market and thus, suspension of the business in the city or region
Social infrastructure	<ul style="list-style-type: none"> High-quality traditional and modern culture events for citizens and guests Jelgava History and Arts museum 	<ul style="list-style-type: none"> Depreciation of library and museum affiliate – Memorial house of Adolfs Alunans Material and technical basis of 	<ul style="list-style-type: none"> City develops as a venue for international conferences and events Increased public interest 	<ul style="list-style-type: none"> Negligence towards cultural history heritage poses a threat of losing it

Sector	Strengths	Weaknesses	Opportunities	Threats
	<ul style="list-style-type: none"> – most important museum in Zemgale ▪ Rich and manifold cultural heritage ▪ Active folk arts groups ▪ Jelgava Scientific library – main and largest public library in Zemgale region ▪ Culture events and folk arts groups of the Latvia University of Agriculture replenish culture in the city 	<ul style="list-style-type: none"> culture establishments does not correspond with nowadays requirements ▪ Insufficient availability of premises for folk arts groups ▪ Deformed cultural and historic landscape – the result of World War II, and industrialization and construction of Soviet era. ▪ Considering that city is defined as development centre of national importance, availability of culture infrastructure is insufficient – there is no cinema, open-air stadium and concert hall 	<ul style="list-style-type: none"> about culture events ▪ Multi-national city – framework for varied culture events and ethnic integration initiatives 	
Tourism	<ul style="list-style-type: none"> ▪ City is situated in the most visited part of the country ▪ Cultural history objects are located in the city ▪ Lielupe river and its tributary rivers – essential element of city landscape ▪ In 2010 two new tourism site will be open – Old town and St. Trinity church tower 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ One of the lowest indicators in the region regarding number of guest houses, places and serviced tourists ▪ Insufficient use of socio-economic potential of the cultural history heritage ▪ Insufficiently competitive and unrecognizable offer of tourism products and services ▪ Lack of common network, capacity, quality of services and tourism infrastructure ▪ Explicit seasonality of demand for tourism products and services ▪ Insufficient capacity of Tourism Information centre 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Development of culture and active recreation tourism by using cultural history heritage, active culture and sport life ▪ Development of new tourism services and improvement of quality and variety of the existing services ▪ Preservation of cultural history heritage ▪ Promotion of city as a tourism destination, both on country and international level ▪ Application of Lielupe river basin infrastructure for 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lack of coordination and cooperation among parties involved regarding planning and promoting tourism services and products may hinder development of tourism in the city

Sector	Strengths	Weaknesses	Opportunities	Threats
		<ul style="list-style-type: none"> Lack of information in foreign languages on the city web page 	<ul style="list-style-type: none"> water tourism and active recreation tourism development Promotion of eco tourism 	
Social structure	<ul style="list-style-type: none"> Municipality provides variety of social services Municipality expands the network of social care and rehabilitation institutions Variety of medical services is available Jelgava hospital is one of the regional multi-profile hospitals that offers services to inhabitants outside the city as well Cardiovascular diseases death-rate decreases 	<ul style="list-style-type: none"> Insufficient awareness about social services and issues related to social care, as well as about citizens' rights and responsibilities Public infrastructure is not suitable for people with special needs Insufficient and outdated infrastructure and material technical base in the social sector Insufficient quality of health care and emergency medical care Tumor death-rate is increasing In comparison to the average EU indicators, general health condition is bad 	<ul style="list-style-type: none"> Develop social services according to needs of citizens and possibilities of the municipality Provide timely, qualitative, easy to grasp information about social services, social aid, person's rights and responsibilities Develop forms of alternative social care Promote general understanding of healthy life-style and preventive measures 	<ul style="list-style-type: none"> Decrease of quality of services due to lack of human resources Increase of amount of issues and questions related to social services – due to increase of potential receivers, including retired people, homeless people, children without attendance Lack of social workers and brain drain to other sectors due to low salaries Low motivation on the side of receivers to tackle social problems and improve own situation
Housing structure	<ul style="list-style-type: none"> Multi-storey dwelling houses are situated compactly Majority of multi-storey dwelling houses are connected to district heating system 	<ul style="list-style-type: none"> After-war building quality is low High proportion of low-grade dwelling real-estate, many panel-type houses with poor insulation, low quality of environment and accessibility Non-privatised flats are not located nearby, thus housing management is difficult Either lack of recreation territories and playgrounds for 	<ul style="list-style-type: none"> Development of multi-storey dwelling blocks and improvement of infrastructure Equipping dwelling houses with ramps for people with functional disabilities Development of visually attractive city landscape Development and improvement of social and 	<ul style="list-style-type: none"> Blank and depressive environment of multi-storey dwelling blocks promotes careless attitude towards the environment and exacerbates social problems Different types of ownership hinder development and management of multi-storey dwelling houses and the corresponding territories

Sector	Strengths	Weaknesses	Opportunities	Threats
		<p>children or depreciation of the existing infrastructure</p> <ul style="list-style-type: none"> Insufficient lighting in the yards of multi-storey dwelling blocks 	<p>tenement houses</p> <ul style="list-style-type: none"> Implementation of energy-efficiency measures by performing insulation/renovation of dwelling houses 	
Public sector	<ul style="list-style-type: none"> Many state and public services institutions of regional importance are situated in the city Municipality ensures regular information exchange and adheres to public opinion Municipality has remarkable experience for development and implementation of investment projects Municipality has established NGOs support fund 	<ul style="list-style-type: none"> Insufficient professional cooperation between NGOs and municipal institutions Insufficiently developed public-private partnership No environmental NGOs 	<ul style="list-style-type: none"> Promotion of cooperation with regional and other municipalities Attraction of qualified experts for work in municipal establishments Strengthening capacity of municipality and its establishments Developing link between society within NGOs and municipality 	<ul style="list-style-type: none"> Insufficient capacity of management institutions

SVID analīze

Jomas	Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
Ģeogrāfiskais novietojums	<ul style="list-style-type: none"> Izdevīgs pilsētas ģeogrāfiskais stāvoklis, atrašanās Latvijas centrā un tranzītleju krustpunktā Teritorijas plānojuma zonējuma struktūra, kas nodrošina attīstības iespējas 	<ul style="list-style-type: none"> Intensīva transporta plūsma cauri pilsētas centram Pieaugošas intensitātes transporta plūsma pilsētas centrā rada pieļaujamā trokšņa līmeņa un gaisa piesārņojuma pieaugumu 	<ul style="list-style-type: none"> Pilsētas transporta sistēmas un kravu transporta plūsmas optimizācija Dzelzceļa tranzīta apvedceļa izbūve, vai esošo tranzītleju drošības uzlabošana Loģistikas novirziena attīstīšana Ziemeļu apvedceļa izbūve 	<ul style="list-style-type: none"> Tranzīta pieaugums caur Jelgavu Pieaug transporta līdzekļu skaits pilsētā Augsts industriālā riska līmenis dzelzceļa mežglā Bīstamo tranzīta kravu pieaugums
Iedzīvotāji	<ul style="list-style-type: none"> Salīdzinoši augsts darbaspējas vecuma iedzīvotāju īpatsvars 	<ul style="list-style-type: none"> Iedzīvotāju dabiskais pieaugums ir negatīvs Iedzīvotāju skaits pēdējos trīs gados ir samazinājies Negatīvs iedzīvotāju migrācijas saldo 	<ul style="list-style-type: none"> Atbalsta sniegšana ģimenēm ar bērniem, lai uzlabotu demogrāfisko situāciju (bērnodārzi, materiālais atbalsts, dzīvojamā platība) Atraktīvas pilsētvides veidošana 	<ul style="list-style-type: none"> Vērojama iedzīvotāju skaita vispārēja samazināšanās tendence Salīdzinoši zems iedzīvotāju īpatsvars pirms darbaspējas vecuma Strauji palielinās bezdarba līmenis
Infrastruktūra	<ul style="list-style-type: none"> Atjaunota sabiedriskā transporta bāze, attīstīta satiksme ar Rīgu Izstrādāta satiksmes modelēšanas, izpētes un satiksmes organizācijas shēma Veikta sabiedriskā transporta maršrutu tīkla izpēte Pieejama infrastruktūra, t.sk. 	<ul style="list-style-type: none"> Tranzīta kravu, t.sk. bīstamo kravu pārvadājumu maršruti šķērso pilsētas centru Pašreizējā satiksmes organizācija nenodrošina pieaugušās transporta plūsmas optimālu vadību Liels īpatsvars ceļu un ielu ir sliktā tehniskā stāvoklī 	<ul style="list-style-type: none"> Uzlabojumi velobraucēju un gājēju drošībai, t.sk. velosliedžu tālāka attīstība Lidlauka teritorijas kā loģistikas centra attīstība un izmantošana Sabiedriskā transporta attīstības veicināšana, pieturvietu infrastruktūras 	<ul style="list-style-type: none"> Pieaug transporta līdzekļu skaits pilsētā Augsts industriālā riska līmenis dzelzceļa mežglā Bīstamo tranzīta kravu pieaugums Pieaugošs sadzīves atkritumu daudzums

Jomas	Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
	<p>inženierkomunikācijas</p> <ul style="list-style-type: none"> Dzeramā ūdens ieguvei tiek izmantoti tikai pazemes ūdeņi Izbūvētas jaunas notekūdeņu attīrīšanas ietaises ar jaudu, kas nodrošina attīstības iespējas Darbojas centralizēta atkritumu apsaimniekošanas sistēma Tiek veidota atkritumu šķirošanas infrastruktūra sakārtoti atkritumu konteineru laukumi daudzstāvu dzīvojamajos rajonos Ir izstrādāta Jelgavas siltumapgādes sistēmas attīstības stratēģija un tiek īstenota virkne pasākumu energoefektivitātes paaugstināšanai 	<ul style="list-style-type: none"> Liels neasfaltēto ielu īpatsvars Pilsētas sabiedriskā transporta un ielu infrastruktūra nav piemērota cilvēkiem ar īpašām vajadzībām Mūsdienu prasībām neatbilstoša autoostas infrastruktūra Nav noteikti kravu piegādes maršruti un laiki Neattīstīts veloceļu tīkls Nav vienota pārsēšanas punkta sabiedriskajam transportam Maģistrālajās ielās velotransporta plūsma nav nodalīta no autotransporta Pagalmu piebraucamie ceļi un laukumi atrodas sliktā tehniskā stāvoklī Nepietiekams nodrošinājums ar autostāvvietām Inženiertehniskā infrastruktūra ir nolietojusies Slikta elektropadeves kvalitāte, kas ietekmē investoru ienākšanu un IKT attīstību Nav pietiekama nodrošinājuma ar maģistrālajiem energoapgādes tīkliem jaunajās apbūves teritorijās (elektro un gāzes apgāde) 	<ul style="list-style-type: none"> uzlabošana Sabiedriskā transporta pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem Satiksmes drošības pasākumu īstenošana gājējiem ar funkcionāliem traucējumiem Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas sakārtošana, t.sk., lai paaugstinātu dzeramā ūdens kvalitāti Ceļu un ielu seguma kvalitātes uzlabošana Ielu apgaismojuma uzlabošana Siltuma ,elektroenerģijas un gāzes apgādes infrastruktūras sakārtošana un attīstīšana; Biomases kā kurināmā izmantošana Koģenerācijas staciju attīstība; Jaunu, efektīvāku tehnoloģiju ieviešana siltumapgādes uzņēmumos Alternatīvo enerģijas veidu izmantošana. 	<ul style="list-style-type: none"> Nesakārtotā ielu apgaismošanas sistēma rada draudus iedzīvotāju drošībai Inženierkomunikāciju trases bieži atrodas zem ielu braucamās daļas seguma Pieaugošais iedzīvotājiem piederošo automašīnu skaits Augsts gruntsūdens līmenis, kas apgrūtina kapsētu ierīkošanu Atkarība no ārējiem energoresursiem Energoresursu izmaksu strauja palielināšanās ES noteikto emisiju kvotu samazināšana <p>alternatīvu energoavotu trūkums ārkārtas situāciju gadījumos</p>

Jomas	Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
		<ul style="list-style-type: none"> Salīdzinoši augsti siltuma zudumi Neapmierinoša dzeramā ūdens kvalitāte (augsts dzelzs saturs) Avārijas situācijas ar ūdens piegādes traucējumiem vecajos ūdens apgādes tīklos Nepietiekami kvalitatīvs kanalizācijas sistēmas tehniskais stāvoklis Nepietiekami attīstīta centralizētā notekūdeņu kanalizācijas sistēma Ielu apgaismojuma infrastruktūras nolietojums 	<ul style="list-style-type: none"> Veicināt pašvaldības un privāto partnerību enerģētikas sektora attīstībai 	
Vides kvalitāte	<ul style="list-style-type: none"> Kvalitatīvi dabas resursi – zems vides piesārņojuma līmenis Pilsētā saglabāta Zemgalei raksturīgā ainava un bioloģiskā daudzveidība Trešdaļa pilsētas teritorijas aizņem zaļā zonā Dabas lieguma atrašanās pilsētas teritorijā Lielupe un tās pietekas- būtisks pilsētvidi veidojošs elements Potenciālo atpūtas vietu – mežu, 	<ul style="list-style-type: none"> Rūpnieciskās ražošanas objektu atrašanās pilsētas centrā Pilsētas teritorijā atrodas šķidro toksisko atkritumu izgāztuve Ne visi pilsētas iedzīvotāji ir iesaistīti centralizētajā atkritumu apsaimniekošanas sistēmā Ievērojams skaits vēsturiski piesārņoto teritoriju Virsūdeņu novadīšanas sistēma darbojas neefektīvi novecošanas un apsaimniekošanas nepilnību 	<ul style="list-style-type: none"> Pilsētas zaļās zonas kvalitātes uzlabošana, Lielupes baseina, Pasta salas labiekārtošana Vides piesārņojuma draudu samazināšana Pilsētas iedzīvotāju, t.sk. studentu un skolēnu, iesaistīšana vides izglītības un aizsardzības pasākumu īstenošanā un vides izglītībā Infrastruktūras sakārtošana plūdu riska mazināšanai 	<ul style="list-style-type: none"> Vides piesārņojuma pieaugums Sadzīves atkritumu apjoma pieaugums Liela daļa pilsētas teritorijas ir pakļauta augstam applūšanas riskam Pārrobežu ietekme uz Lielupes baseina ūdens resursu kvalitāti Salīdzinoši augsts industriālais risks

Jomas	Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
	<p>mežaparku, ūdeņu pieejamība</p> <ul style="list-style-type: none"> Veikta paaugstināta riska zonu noteikšana un to ievērtēšana teritorijas plānojumā 	<p>dēļ</p> <ul style="list-style-type: none"> Nepietiekami labiekārtotas iedzīvotāju atpūtas vietas (peldvietas, parki, mežaparki, pagalmi) Nesakārtotas bijušo rūpniecības uzņēmumu teritorijas 	<ul style="list-style-type: none"> Industriālā riska samazināšanai nepieciešamā aprīkojuma modernizācija Virsmdeņu novadīšanas sistēmas uzlabošana Krīzes situācija vadības modeļa attīstība 	
Ekonomiskā situācija	<ul style="list-style-type: none"> Zemgales ekonomiski attīstītākā teritorija, kuras attīstība ietekmē arī pārējo reģiona teritoriju izaugsmi Jelgava ir reģionālas nozīmes darījumu centrs Rīgas tuvums un tās resursu pieejamība (lidosta, osta u.tml.) Pilsētā attīstās rūpniecība - tādās nozarēs kā kokapstrāde, metālapstrāde, mašīnbūve un pārtikas ražošana Kokapstrādes un mēbeļu ražošanas nozarē saražotajai produkcijai raksturīga augsta pievienotā vērtība Attīstīts un aktīvs uzņēmējdarbības atbalsta organizāciju tīkls Izglītojošs un konsultatīvs atbalsts ir pieejams gan uzņēmējdarbības uzsācējiem, gan strādājošiem 	<ul style="list-style-type: none"> Zems ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits Kopējā apstrādes rūpniecības apjomā augsts pārtikas rūpniecības īpatsvars, kas pakļauta ES normatīvu ietekmei Iekšzemes kopprodukts uz vienu iedzīvotāju Jelgavā ir zemāks par vidējo valstī Salīdzinoši ar ES vidējiem rādītājiem, zema uzņēmējdarbības aktivitāte Zema uzņēmējdarbības konkurētspēja un produktivitāte Starta kapitāla, iniciatīvas un iemaņu trūkums uzņēmējdarbības uzsākšanai Kvalificētu un labi apmaksātu darba vietu trūkums privātajā sektorā Liela daļa pilsētas darbaspējas 	<ul style="list-style-type: none"> Turpināt investīciju piesaisti labvēlīgas vides veidošanu Sekmēt augstas pievienotās vērtības produktu ražošanas attīstību Veicināt moderno tehnoloģiju izmantošanu ražošanā, tādējādi veicinot konkurētspējas un produktivitātes paaugstināšanos Augstas pievienotās vērtības ekonomisko aktivitāšu veicināšana, lai sekmētu kvalificēta darbaspēka nodarbinātības iespējas pilsētā Industriālo, tehnoloģisko, loģistikas parku, centru, klasteru un biznesa inkubatoru izveide Atbalsta mehānismu un 	<ul style="list-style-type: none"> Pieaugošās ražošanas izmaksas, t.sk., darbaspēka izmaksas, var mazināt saražotās produkcijas konkurētspēju un esošie ražošanas uzņēmumi var pārtraukt darbību pilsētā, pārcelt ražotnes uz valstīm ar zemākām ražošanas izmaksām vai tie var tikt likvidēti Darba tirgus prasībām atbilstoša darbaspēka trūkums Konkurences pieaugums Izglītotu speciālistu aizplūšana no Jelgavas uz Rīgu vai ārzemēm konkurētspējīgāka atalgojuma meklējumos Darbaspējīgo iedzīvotāju aizplūšana darbā uz citām ES valstīm Vispārējā ekonomiskā lejupslīde

Jomas	Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
	uzņēmumiem	vecuma iedzīvotāju strādā ārpus pilsētas - galvenokārt Rīgā	<p>infrastrukturā attīstība uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstīšanai</p> <ul style="list-style-type: none"> Sadarbības veicināšana starp uzņēmējiem un profesionālās izglītības iestādēm kvalificētu speciālistu sagatavošanai 	
Izglītība	<ul style="list-style-type: none"> Kvalitatīvs un daudzpusīgs visu līmeņu izglītību piedāvājums, kuru izmanto arī reģiona iedzīvotāji Latvijas Lauksaimniecības universitāte – nozīmīgs valsts un reģiona izglītības centrs – galvenā lauksaimniecības, pārtikas rūpniecības, veterinārijas, mežsaimniecības un kokapstrādes izglītības un pētniecības iestāde valstī Salīdzinoši liels iedzīvotāju īpatsvars ar augstāko izglītību Attīstīta un kvalitatīva pieaugušo izglītība 	<ul style="list-style-type: none"> Nepietiekama izglītotāju un darba devēju sadarbība darbaspēka sagatavošanai atbilstoši mūsdienu darba tirgus prasībām Samazinās vispārizglītojošās mācību iestādēs iesaistīto skolēnu skaits Izglītības infrastruktūra visos līmeņos nav piemērota personām ar funkcionāliem traucējumiem 	<ul style="list-style-type: none"> Izglītības kvalitātes, piedāvājuma un pieejamības sekmēšana Mūžizglītības iespēju un pieejamības veicināšana, t.sk., e-mācības un tālmācība Sadarbības veicināšana starp izglītības iestādēm, t.sk., pieaugušo izglītības iestādēm un darba devējiem Jaunu speciālistu piesaistīšana Interesu izglītības piedāvājuma attīstīšana Izglītības iestāžu infrastruktūras sakārtošana, pielāgošana pieejamībai personām ar funkcionāliem traucējumiem 	<ul style="list-style-type: none"> Pieaugošs pedagogu un izglītības speciālistu trūkums, t.sk., jaunu pedagogu trūkums Sagatavoto cilvēkresursu neatbilstība darba tirgus prasībām
Zinātne un pētniecība	<ul style="list-style-type: none"> Latvijas Lauksaimniecības universitātes, vairāku LLU 	<ul style="list-style-type: none"> Nepietiekama zinātnietilpīgo nozaru attīstība 	<ul style="list-style-type: none"> Attīstīt pilsētu kā zinātnes un inovāciju centru, 	<ul style="list-style-type: none"> Izglītotu speciālistu trūkums un esošo aizplūšana darbā uz

Jomas	Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
	<p>zinātnisko centru un zinātnisku laboratoriju atrašanās pilsētā, kas padara pilsētu par vienu no galvenajiem Latvijas zinātnes un pētniecības centriem</p> <ul style="list-style-type: none"> Izveidoti un darbojas vairāki pētniecības institūti un centri Jelgavas inovatīvo uzņēmumu skaits ir otrs lielākais pēc Rīgas 	<ul style="list-style-type: none"> Nepietiekama uzņēmēju un zinātnieku sadarbība jaunu tehnoloģiju un produktu izstrādē Zemas privātā sektora investīcijas pētniecībai, attīstībai un inovācijām Vāji attīstīta specializēta inovatīvo darbību veicinoša infrastruktūra 	<p>izmantojot LLU potenciālu</p> <ul style="list-style-type: none"> Zinātnisko parku, kompetences un tehnoloģiju pārneses centru izveide un to darbības sekmēšana ES finansējuma piesaiste inovāciju veicināšanai Sadarbības veicināšana starp uzņēmējiem un pētniecības centriem un institūtiem, kas atrodas pilsētā 	<p>ārzemēm</p> <ul style="list-style-type: none"> Ražojošo uzņēmumu nespēja konkurēt tirgū un darbības pārtraukšana pilsētā, reģionā
Sociālā infrastuktūra	<ul style="list-style-type: none"> Augstvērtīgu tradicionālās un mūsdienu kultūras pasākumu piedāvājums pilsētas iedzīvotājiem un viesiem Ģ.Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs – nozīmīgākais Zemgales muzejs Bagāts un daudzveidīgs kultūras mantojums Aktīvi tautas mākslas kolektīvi Jelgavas Zinātniskā bibliotēka – Zemgales galvenā un lielākā publiskā bibliotēka LLU ar saviem kultūras pasākumiem un tautas mākslas kolektīviem papildina Jelgavas pilsētas kultūras dzīvi 	<ul style="list-style-type: none"> Bibliotēkas un muzeja filiāles Ā.Alunāma muzeja ēkas nolietojums Mūsdienu prasībām neatbilstošs kultūras iestāžu materiāltehniskais nodrošinājums Nepietiekams telpu nodrošinājums tautas mākslas kolektīviem Deformēta kultūrvēsturiskā ainava – Otrā pasaules kara un PSRS laika apbūves un industrializācijas sekas Nav pilnībā nodrošināta nacionālas nozīmes attīstības centra kultūras infrastruktūras pieejamība - pilsētā nav kinoteātra, brīvdabas estrādes un 	<ul style="list-style-type: none"> Pilsētas attīstība par starptautisku konferenču un sanāksmju norises vietu Sabiedrības intereses pieaugums par kultūras pasākumiem un norisēm Daudznacionāls iedzīvotāju sastāvs - pamats daudzveidīgām kultūras dzīves norisēm un etniskās integrācijas iniciatīvām 	<ul style="list-style-type: none"> Kultūrvēsturiskā mantojuma nesakārtošana – drauds tā zaudēšanai

Jomas	Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
		koncertzāles		
Tūrisms	<ul style="list-style-type: none"> Pilsēta atrodas vienā no tūristu apmeklētākajām valsts daļām Kultūrvēsturisko objektu atrašanās pilsētā Lielupe un tās pietekas ir būtisks pilsētas identitāti raksturojošs elements 2010.gadā tiks nodoti ekspluatācijā 2 jauni tūrisma produkti – Vecpilsēta un Sv.Trīsvienības baznīcas tornis 	<ul style="list-style-type: none"> Viens no zemākajiem viesu mīļņu, vietu un apkalpo viesu skaita rādītājiem reģionā Nepietiekoši izmantots kultūrvēsturiskā mantojuma sociāli ekonomiskais potenciāls Nepietiekoši konkurētspējīgs un atpazīstams tūrisma produktu un pakalpojumu piedāvājums Tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu kvalitātes, kapacitātes un vienmērīga pārklājuma trūkums Izteikta tūrisma produktu un pakalpojumu pieprasījuma sezonālitate Nepietiekoša TICa kapacitāte Informācijas trūkums svešvalodās pilsētas mājas lapā 	<ul style="list-style-type: none"> Kultūras un aktīvās atpūtas tūrisma attīstības sekmēšana izmantojot bagāto kultūrvēsturisko mantojumu, aktīvo kultūras un sporta dzīvi Jaunu tūrisma pakalpojumu attīstība un esošo tūrisma pakalpojumu kvalitātes un dažādības pilnveidošana Kultūrvēsturisko objektu saglabāšana Pilsētas tēla kā tūrisma galamērķa veicināšana gan valsts, gan starptautiskā kontekstā Lielupes baseina infrastruktūras piemērošana ūdens tūrisma un aktīvā tūrisma attīstībai Eko tūrisma veicināšana 	<ul style="list-style-type: none"> Iesaistīto pušu koordinācijas un sadarbības trūkums tūrisma produktu un pakalpojumu plānošanā un sniegšanā var kavēt tūrisma attīstību pilsētā
Sociālā struktūra	<ul style="list-style-type: none"> Pašvaldība nodrošina plašu sociālo pakalpojumu klāstu Pašvaldībā tiek paplašināts sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju tīkls Plašs pieejamo ārstniecības pakalpojumu klāsts Jelgavā atrodas viena no reģiona 	<ul style="list-style-type: none"> Nepietiekams iedzīvotāju informētības līmenis par sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jautājumiem, par iedzīvotāju tiesībām un pienākumiem Pilsētas sabiedriskā infrastruktūra nav piemērota 	<ul style="list-style-type: none"> Attīstīt sociālos pakalpojumus atbilstoši iedzīvotāju vajadzībām un pašvaldības iespējām Sniegt savlaicīgu, kvalitatīvu, labi izprotamu informāciju par sociālajiem pakalpojumiem, sociālo 	<ul style="list-style-type: none"> Pakalpojumu kvalitātes pazemināšanās kvalificētu cilvēkresursu trūkuma dēļ Sociālo jautājumu un problēmu apjoma pieaugums - pieaug un paplašinās sociālās palīdzības klientu loks un skaits, t.sk., pensionāri,

Jomas	Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
	<p>daudzprofilu slimnīcām, kas apkalpo arī pacientus ārpus pilsētas teritorijas</p> <ul style="list-style-type: none"> Samazinās iedzīvotāju mirstība no sirds un asinsvadu slimībām 	<p>cilvēkiem ar īpašām vajadzībām</p> <ul style="list-style-type: none"> Nepietiekama un novecojusi infrastruktūra un materiāli tehniskā bāze sociālajā jomā Veselības aprūpes un neatliekamās medicīniskās palīdzības nepietiekoša kvalitāte Pieaug mirstība no saslimstības ar audzējiem Salīdzinot ar ES vidējiem rādītājiem, iedzīvotāju vispārējais veselības stāvoklis ir slikts 	<p>palīdzību, klienta tiesībām un pienākumiem</p> <ul style="list-style-type: none"> Attīstīt alternatīvas sociālās aprūpes formas Iedzīvotāju izpratnes par veselīgu dzīves veidu un profilaksi veicināšana 	<p>bezpajumtnieki, bez aprūpes atstāti bērni</p> <ul style="list-style-type: none"> Sociālo darbinieku trūkums un aizplūšana darbā citās nozarēs zemā atalgojuma dēļ Sociālās palīdzības klientu zemā motivācija savu sociālo problēmu risināšanā un situācijas uzlabošanā
Mājoklis	<ul style="list-style-type: none"> Daudzstāvu teritorijas izvietojušās kompakti. Lielākā daļa daudzstāvu dzīvojamo teritoriju ir pieslēgtas centralizētai siltumapgādes sistēmai 	<ul style="list-style-type: none"> Pēckara gados būvēto daudzstāvu namu zemā būvniecības kvalitāte Liels nekvalitatīva dzīvojamā fonda īpatsvars, daudz paneļtipa māju ar sliktu siltumizolāciju, apkārtējās vides kvalitāti un pieejamību Neprivatizētie dzīvokļi nav izvietoti vienkopus, kas apgrūtina māju apsaimniekošanu Rekreācijas teritoriju un bērnu rotaļu laukumu trūkums, vai to infrastruktūra ir stipri nolietojusies; Nepietiekams daudzstāvu dzīvojamo kvartālu iekšpagalmu 	<ul style="list-style-type: none"> Dzīvojamo māju rajonu attīstība un to infrastruktūras pilnveide Dzīvojamo māju aprīkošana ar uzbrauktuvēm personām ar funkcionāliem traucējumiem Vizuāli pievilcīgas pilsētas ainavas izveidošana Sociālo un īres namu dzīvojamā fonda attīstība un uzlabošana Energoresursu izmantošanas efektivitātes paaugstināšana veicot ēku un dzīvojamo māju siltināšanas/renovācijas pasākumus 	<ul style="list-style-type: none"> Daudzstāvu dzīvojamo rajonu neizteiksmīgā un depresīvā vide veicina pavisam attieksmi pret apkārtni un saasina sociālās problēmas Sadrumstalotas īpašumtiesības, kas apgrūtina daudzstāvu dzīvojamo ēku un tām piegulošo teritoriju apsaimniekošanu un attīstību

Jomas	Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
		ārējais apgaismojums;		
Publiskā pārvalde	<ul style="list-style-type: none"> Jelgavā koncentrējas reģionālas nozīmes valsts un publisko pakalpojumu sniedzējas institūcijas Pašvaldība nodrošina pastāvīgu informācijas apmaiņu un sabiedrības viedokļa uzklaušanu Pašvaldībai ir liela pieredze investīciju projektu izstrādē un īstenošanā Pašvaldībā ir izveidots NVO atbalsta fonds 	<ul style="list-style-type: none"> Nepietiekoši attīstīta pašvaldības institūciju un NVO profesionāla sadarbība Nepietiekoši attīstīta publiskās-privātās partnerības darbība Nav vides aizsardzības NVO 	<ul style="list-style-type: none"> Sadarbības veicināšana ar reģiona un citām pašvaldībām Kvalificētu speciālistu piesaiste darbam pašvaldības iestādēs Pašvaldības un tās iestāžu kapacitātes stiprināšana Attīstīt NVO sabiedrības un pašvaldības saiknes stiprināšanai 	<ul style="list-style-type: none"> Nepietiekoša pārvaldes institūciju kapacitāte